

LETO XIV

ŠTEVILKA 10 – 11

STRAŽA, 17. XII. 1976

novoles

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA „NOVOLES“ STRAŽA PRI NOVEM MESTU

Devet mesečni poslovni uspeh

Že ob polletnem obračunu smo omenili, da je za letošnje leto značilno uvajanje novosti, predvsem sprememba o ugotavljanju in delitvi dohodka na podlagi plačljive in ne več fakturirane realizacije. Za periodični obračun januar – september je sprememba plačljive realizacije modificirana tako, da se nekateri stroški (surovine, material, osebni dohodki v izdelavi) zadržijo za prodano blago v zadnjih 15 dneh septembra, če so prispela plačila ali zagotovljeni instrumenti plačila v prvih 15. dneh oktobra. Zadržani stroški znižujejo negativni efekt, ki ga povzroča plačljiva realizacija, v tem primeru ne bremenijo in se ne pokrivajo iz celotnega dohodka.

I. PROIZVODNJA

Tudi za to obdobje devetih mesecev plan proizvodnje ni dosežen, čeprav je bilo napovedano, da bo v II. polletju večja proizvodnja. Celotna izpolnitev je za NOVOLES 73 %. Različna je izpolnitev za posamezno TOZD, vzroki za to so za tiste TOZD, ki niso izpolnile plana, naslednji:

- TOZD TPI v tretjem tromesečju ni nadoknadila proizvodnje plastificiranih predalov po planu, tako da je proizvodnja dosežena za 5 % manj;
- TOZD TPP: delni izpad proizvodnje je zaradi lansiranja novega programa za domači trg, uvajanje novega programa PARIS, površinske obdelave, barvanja pa tudi zaradi pomanjkanja določenih materialov;
- TOZD TSP ima nedoseženo proizvodnjo samo zaradi re-

konstrukcije, nepravočasno zaključenih investicijskih del na lakirnici s prekoračenim rokom za 2 meseca.

Rezultati doseganja proizvodnje v septembru in oktobru dokazujejo, da je bila rekonstrukcija upravičena, saj se proizvodnja približuje predvideni in planirani višini po rekonstrukciji. Poleg omenjenega, kar je osnovni problem, so vzroki za nedoseženo proizvodnjo v kvaliteti, pomanjkanju materialov, itd.

Obrat Dvor: Pri Dvoru gre za znan primer v znižanju proizvodnje, a ta ni v zamenjavi proizvodnega programa – proizvodnji gugalnikov za ameriški trg. Tudi pri tej novi proizvodnji na Dvoru lahko trdimo, da rezultati v zadnjih treh mesecih potrjujejo pravilnost odločitve. Prejšnji program je bil negotov in je povzročil velik izpad v proizvodnji.

Izpolnitev plana prodaje je sledeča:

LETNI PLAN NETO REALIZACIJE IN DOSEGANJE I. – IX. 1976

		I. – IX.	(v celih din)
TOZD	LETNI PLAN	DOSEGANJE	%
TAP	47.926.544	38.387.379	80
TDP	98.037.970	80.972.687	82
TES	29.220.725	21.980.354	75
TPI	57.425.500	41.242.078	71
TPP	53.431.503	42.475.939	79
TSP	92.677.211	57.850.280	62
DVOR	17.923.011	7.555.554	42
TVP	68.650.603	55.587.003	80
ŽAGA	96.991.990	73.777.396	76
NOVOLES	562.285.057	419.828.670	74

III. LIKVIDNOST IN OBRATNA SREDSTVA

Izboljšano likvidnost je opaziti tudi v tretjem trimesečju. Kupci pravočasno poravnajo svoje obveznosti večinoma z viranskim nakazilom na žiro račun. Pri prodaji pohištva še nadalje ostaja kot instrument plačila menica, kar pomeni, da kupce kreditiramo za več kot 60 dni. Zaradi večjih denarnih prilivov na žiro račun, v zadnjem mesecu nismo izstavljali menic, temveč smo manjše fakture plačali takoj, večje obveznosti, kot so do gozdnih

gospodarstev, pa z indosiranjem prejetih menic od naših kupcev, delno pa s takojšnjim plačilom.

Če se ozremo za nekaj let nazaj, smo morali vselej med letom zajemati dodatne kratkoročne kredite, pa še nismo bili kdove kako likvidni. Letos nam ni bilo potrebno najemati kredita; za premostitev ob času, ko so se nenadoma povečali osebni dohodki, smo koristili rezervni sklad v obratne namene. Tudi tega ne bi koristili, če bi uspeli zadržati normalne zaloge. Pri zalogah so zaloge gotovih proizvodov znižane, ostale zaloge so nespremenjene, celo so v rahlem porastu.

LETNI PLAN PROIZVODNJE IN DOSEGANJE PO PLANSKIH CENAH I. – IX. 1976

		I. – IX.	(v celih din)
TOZD	LETNI PLAN	DOSEGANJE	%
TAP	52.033.028	41.243.930	79
TDP	98.537.970	79.640.756	80
TES	29.220.725	21.815.001	74
TPI	58.843.000	41.670.852	70
TPP	56.701.503	41.274.740	72
TSP	93.873.787	58.085.288	61,9
DVOR	17.205.899	9.011.543	52
TVP	69.350.603	53.993.718	77,8
ŽAGA	97.191.990	74.941.835	77
NOVOLES	572.958.505	421.677.663	73

II. PRODAJA

Od celotne eksterne prodaje je prodaja na domačem trgu dosegla 55,9 % in prodaja na inozemska tržišča 44,1 %. Iz tega lahko zaključimo, da smo prodajo pospešili v izvozu tako, kot smo napovedali v prodajni politiki za leto 1976.

Neizpolnjeni plan prodaje je od proizvodnih temeljnih orga-

nizacij pri TPI, TSP in DVORU. Pri TOZD TPI Soteska je vzrok v tem, da v I. polletju ni bilo dovolj zagotovljene prodaje za plastificirane predelave v pohištveni industriji, zato se v tretjem trimesečju ni mogla nadoknaditi proizvodnja. Pri ostalih dveh TOZD pa je vzrok v nedoseženi proizvodnji iz objektivnih dejstev, omenjenih že pod II. PROIZVODNJA.

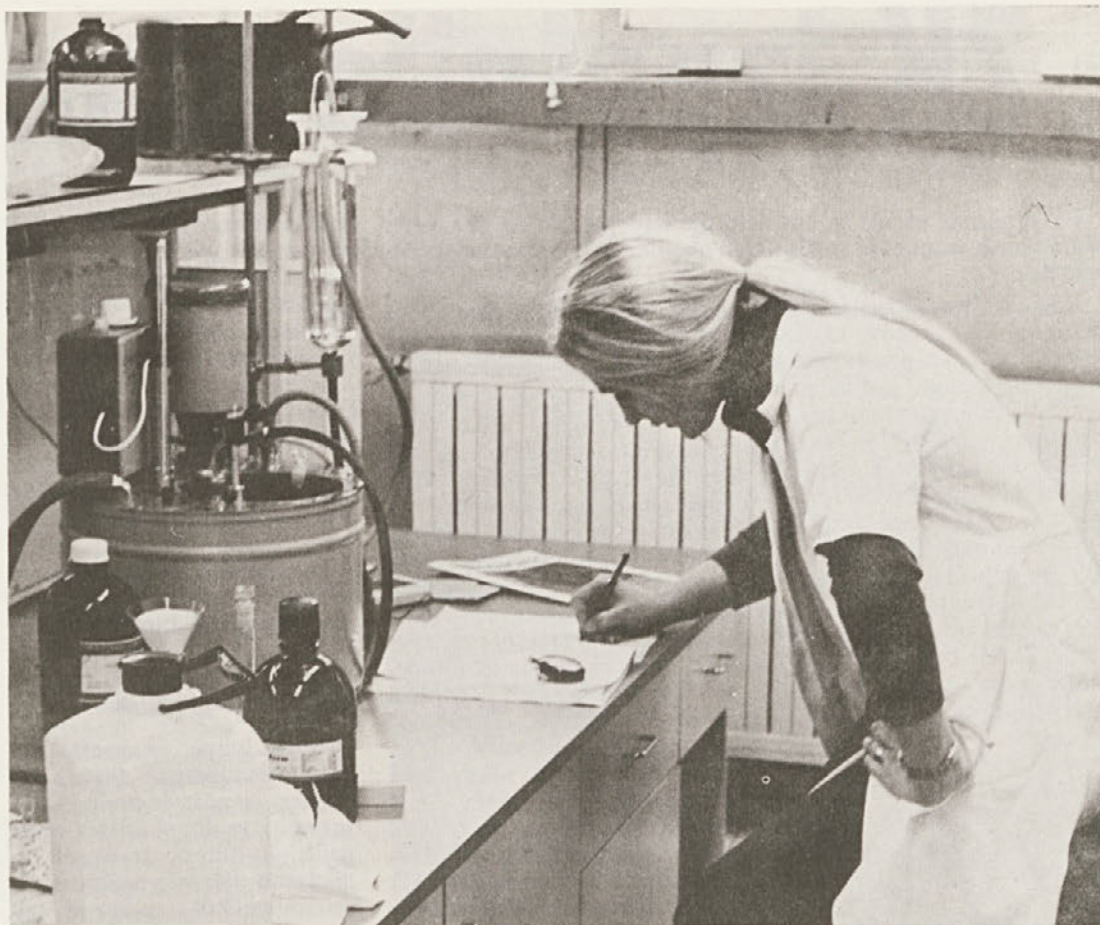
V letošnjem letu smo dosegli v vseh področjih delovanja pomembne uspehe.

V. POSLOVNI USPEH

Tudi za devetmesečni periodični obračun je po zbirnem seštevku za temeljne organizacije NOVOLES izkazana izguba izključno samo zaradi plačljive realizacije. V pregledu poslovnega uspeha med letom izkazujemo dosežke po fakturirani realizaciji za leto 1975 in leto 1976 z indekso primerjavo, pa tudi po plačljivi realizaciji. Razlike med rezultati po fakturirani in plačljivi realizaciji so vidne v celotnem dohodku – v realizaciji in v porabljenem materialu.

Po fakturirani realizaciji je celotni dohodek večji za 26 %, porabljena sredstva za 25 % in dohodek za 29 %. Med porabljenimi sredstvi je tudi amortizacija, ki je povečana za 36 %.

Po začasni razdelitvi dohodka so večje pogodbenne obveznosti za 17 %, prisp. interesnim skupnostim za 32 %, stanovanjski prispevek za 17 % in bruto osebni dohodki za 33 % (več so povečani prispevki iz dohodkov kot neto osebni dohodki).

Brez sodelovanja znanosti ni napredka. Posnetek z laboratorija v TOZD TAP Trebnje.

PREGLED NETO IZPLAČANIH OSEBNIH DOHODKOV PO TOZD

MESECI	NOVOLES	TDP	TPI	TPP	TSP	TVP	ŽAGA	TES	TAP	DVOR	DSSS
VI.	3.407	3.102	3.487	3.314	3.203	2.891	3.235	3.895	3.234	3.148	4.552
VII.	3.444	3.141	3.542	3.375	3.054	2.885	3.310	3.835	3.332	3.312	4.653
VIII.	3.404	3.191	3.560	3.286	3.001	2.945	3.307	3.893	3.271	3.016	4.570
IX.	3.511	3.180	3.652	3.446	3.117	3.003	3.358	4.002	3.386	3.146	4.824

Osnutek sindikalne liste 77

Predsedstvo republiške zveze sindikatov Slovenije je sprejelo osnutek nove sindikalne liste za leto 1977. Javna razprava o osnutku liste je bila novembra, najkasneje do sredine decembra bo sindikalna lista sprejeta. Tako bodo lahko delovne organizacije vgradile njena določila v svoje samoupravne akte.

V primerjavi z letošnjo sindikalno listo prinaša osnutek tri pomembne spremembe:

- vgrajene so osnove sistema delitve in nagrajevanja po delu in to na podlagi minulega dela;
- osnutek predlaga, naj za leto 1977 za letni dopust ne bi delili vsem zaposlenim enakih zneskov; izhodišča naj bi bila socialna merila;

- dodatki za terensko delo naj bi tudi v resnici postali nadomestilo za povečane materialne stroške, ki jih ima delavec na terenu.

Prvo poglavje obsega osnove za oblikovanje sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela. Osnutek dokaj natančno ugotavlja, kaj je osnova za osebne dohodke. Drugo poglavje o osebnem do-

hodku iz minulega dela prvič bolj opredeljeno govori o tem nedorečenem področju. Tako sindikalna lista omogoča delovnim organizacijam izgrajevanje temeljev za osebne dohodke tudi po kriterijih minulega dela. Tretje poglavje je posvečeno najnižjemu osebnemu dohodku. Tukaj so spremembe dokaj obširne. Letošnja lista predlaga, da se v najnižji osebni dohodek ne štejejo dodatki za nadurno delo, nočno delo, delo na nedelje, praznike, za deljen delovni čas in za nadpovprečno težje delovne razmere. Četrto poglavje je posvečeno indeksnim razmerjem; tudi letos je določeno, da je 60-odstotni povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem koledarskem letu iz-

hodišče za vrednotenje rezultatov najenostavnejšega dela. Omembe vredna so določila, ki obravnavajo terenski dodatek. Spremenjeno besedilo natančno opredeljuje, pod kakšnimi pogoji in kateri delavci imajo pravico do terenskega dodatka. Terenski dodatek gre delavcu od prvega dela na terenu, če je tako delo daljše od enega dne. Do terenskega dodatka je delavec upravičen, da sta organizirana prehrana in prenočišče na terenu, sicer ima delavec pravico do povračila stroškov po 18. točki sindikalne liste (dnevnice za službena potovanja). Terenski dodatek in povračilo stroškov se med seboj izključujeta. Po novem naj bi delavci, ki se vozijo vsak dan domov, ne dobivali terenskega dodatka.

Največje spremembe so nastale v določilih, ki govorijo o regresu za letni dopust. O tem vprašanju se že dolgo in obširno razpravlja v republiškem sindikatu že leto dni. Republiški sindikat je izoblikoval mnenje,

da ni treba deliti regresa za dopust vsem delavcem v enakih zneskih, pač pa glede na ekonomske, socialne, delovne in zdravstvene razmere. Regres naj bi delili predvsem tistim, ki niso zmožni sami kriti stroškov za letni dopust. Znano je, da si delavci z najnižjim osebnim dohodkom ob cenah, kakršne so danes v naših letoviščih, ne morejo plačati bivanja. To bi pomenilo, da morajo delovne organizacije najprej izdelati merila, po katerih naj bi se ta dodatek delil. Predlagatelji liste se zavedajo, da bo ta predlog naletel ne veliko nasprotujočih mnenj.

Pri obravnavi sindikalne liste 77 se zastavljajo tudi druga vprašanja. Eno takih je, ali je sindikalna lista sploh še potrebna, ko imamo zakon o združenem delu. Novi zakon namreč uveljavlja pravice delavcev, da odločajo o razporejanju in delitvi. Nedvomno je, da bo sčasoma pomen sindikalne liste zbledel.

ZK izpolnila plan dela

Po sprejemu ustave je bilo letošnje leto ponovno v znamenju poglobljenih razprav in analiz, zlasti ob obravnavi zakona o združenem delu.

Razprava je zahtevala veliko zavzetost komunistov, saj smo se zavedali, kako pomembna in odgovorna naloga je bila pred nami. Že na prvi skupni seji izvršilnega odbora sindikalne konference Novoles in sveta ZK smo se dogovorili o nalogah in rokih pri izpeljavi razprave. Zavzemali smo se, da se v to vpreže sleherna OOKZ v temeljnih organizacijah združenega dela in s sindikalno organizacijo TOZD pripravi vse za izvedbo javne razprave. Komunisti v strokovnih službah so bili še posebno zadolženi, da s strokovno obdelavo zakona omogočijo družbenopolitičnim organizacijam organiziranje javne razprave. Zdaj, ko je bil zakon obravnavan v vseh TOZD in je tudi že sprejet, lahko ugotovimo, da je razprava v redu potekala.

Nadaljnja naloga komunistov je, da se bomo zavzemali za dokončno uporabo zakonskih določil v praksi. Sicer smo že pri analizi zakona, ob upoštevanju obstoječih samoupravnih odnosov v Novolesu ugotovili, da je že sedanja samoupravna organiziranost v precejšnji meri usklajena z zakonom. Novoles po sprejetju ustave ni čakal za-

kona, temveč se je na področjih, kjer je bilo mogoče, ustrezno samoupravno organiziral. Podobne ugotovitve smo že brali v prejšnjih številkah časopisa, kjer so bile objavljene tudi analize. Zdaj nam zakon narekuje nadaljnjo poglobitev v samoupravne odnose in organiziranost. Uskladiti bomo morali splošne akte in sporazume z zakoni v dveh letih. Samoupravni sporazum o ustvarjanju in delitvi dohodka in osebnega dohodka pa bomo morali končati v enem letu. Komunisti se bomo morali zavzemati, da bo pravočasno narejen rokovnik za izdelavo splošnih aktov, prav tako se bomo morali še bolj aktivno vključevati pri nadaljnjem praktičnem uresničevanju samoupravne organiziranosti.

Ta aktivnost je bila zajeta tudi v prvi točki programa dela, ki ga je dal svet ZK v razpravo OOKZ v TOZD. Program zajema še področja gospodarskega stanja, problematiko in politiko OD, kadrovske politiko, integracijska vprašanja, socialno politiko, SLO in kulturno organiziranost.

Takoj po končani aktivnosti komunistov pri razpravi zakona

o združenem delu smo začeli obravnavati problematiko kulturne organiziranosti. Lahko ugotovimo, da ni ta organiziranost zadovoljiva niti v Novolesu niti v krajevni skupnosti.

V ta namen je svet ZK imenoval koordinacijski odbor, ki je pripravil dolgoročni program dela na kulturnem področju, kjer so zajete naslednje naloge:

1. Organizirali bomo skupni sestanek z delegacijo SIS izobraževanja, kulture in telesne kulture ter se pogovorili o problematiki s kulturnega področja. Rok: naloga je stalna.

2. Kulturna dejavnost je v naših samoupravnih aktih opredeljena, vendar je treba to še preveriti in dopolniti ter opredeliti kulturno dejavnost in udeležbo delavcev na kulturnih prireditvah. Rok: naloga je stalna.

3. Vztrajati moramo pri nadaljnji aktivnosti, pri ureditvi delovnega okolja, družbeni prehrani in nenehno stremeti za izboljšanjem medsebojnih odnosov. Rok: stalna naloga.

4. V vsako številko internega glasila moramo vnesti tudi kotiček s kulturno problematiko. V te namene uporabljamo tudi bilten TOZD, oglasne in

razglasne postaje TOZD. Rok: stalna naloga.

5. Za poživitev kulturnih prireditev predlagamo povezavo s posameznimi kulturnimi skupinami v KS. Organizirajo naj se abonmaji. Rok: stalna naloga.

6. Dramatska skupina Soteške — mladinska organizacija, pihalni orkester. Delavci Novolesa pa sodelujejo tudi pri skupinah: pevski zbor Gorjanci, Dolenjski oktet, pevski zbor Dolenjske Toplice, kulturno društvo Svoboda Straža. Pogoji za obstoj amaterskih kulturnih društev so (v domu Straža — ločeni prostori za pihalni orkester in pevski zbor). Potrebna je ustrezna povezava. Rok: stalna naloga.

7. Novoles sodeluje pri pripravi kulturnih prireditev v KS Straža, DPO; za 8. marec priredi svoj kulturni program.

8. Človek in knjiga: povezali se bomo s študijsko knjižnico in skušali ugotoviti najprimernejšo obliko izposojevanja knjig. Rok: stalna naloga.

9. Težimo za nenehnim obnavljanjem marksistične literature in „rdečega kotička“. Rok: stalna naloga.

10. TOZD organizirajo v ustreznih prostorih redne razstave slik v sodelovanju z galerijo (sekretarji TOZD, splošni sektor).

11. Organizirati slavnostno sejo delavskega sveta v galeriji 17. decembra. (Splošni sektor)

Program je v razpravi v OOKZ TOZD, da ga bodo še dopolnile. Da bi dosegli na tem področju še večjo kvaliteto, se bomo vključili v razpravo javne tribune, ki bo januarja 1977 v Straži. Namen javne tribune bo, da bomo ugotovili problematiko s kulturnega področja in se dogovorili, kako bi dali kulturi ustrezno mesto v delovni organizaciji in krajevni skupnosti. Zavedati se moramo, da je kultura v naši samoupravni socialistični družbi zelo potrebna. Delavec v samoupravnem socializmu ima veliko bolj pomembno vlogo in odgovornost v primerjavi z delavcem v ostalih političnih sistemih. Naš samoupravljalec, če hoče slediti dokaj zahtevni problematiki samoupravne prakse, mora poznati ne samo svoje delovno mesto, temveč tudi problemati-

Novolesovce je obiskal tudi Franc Šetinc, sekretar Predsedstva CK ZKS.

ko delovne organizacije, problematiko krajevne skupnosti, v kateri živi; omogočiti pa moramo, da se lahko enakovredno vključuje na kulturnem področju. Nadalje moramo vedeti, da kultura ni privilegij „enega sloja“ v naši družbi, da to ni privilegij „inteligence“. Kulturo moramo približati slehernemu delavcu in občanu. Samo na ta način bomo dali kulturi pravo mesto v družbi in samo tako bo lahko v samoupravnem socializmu odigrala svojo pomembno nalogo pri obveščanju delovnega človeka. Akcija poteka v okviru republiške akcije ob tednu Komunistične „Človek, delo, kultura“.

Vprašanje gospodarske stabilizacije je skoraj na vsaki strani sveta ZK in OOK TOZD na dnevnem redu. Zavedati se moramo, da obdobje stabilizacije še vedno traja, da si še ne moremo privoščiti oddiha. Svet ZK je dal na dnevni red tudi devetmesečno poročilo, ki so ga že obravnavali vsi samoupravni organi TOZD in družbenopolitične organizacije TOZD.

Rezultati devetmesečnega poslovanja kažejo bolj spodbudno sliko, kot je bila ob polletnem poročilu. Zaradi sistema plačane realizacije je dohodek manjši, kot bi ga želeli, pričakujemo pa, da bo do konca leta ugodnejše. Svet je pri obravnavi poslovanja ugotovil še naslednje: plan proizvodnje je skoraj izpolnjen, stroški so v dogovorjenih mejah. Omeniti moramo, da je bila problematika omejitve stroškov vsako leto na dnevnem redu, vendar je letošnji rezultat omejitve direktnih in fiksnih stroškov zelo ugoden.

Novoles prav tako ne pozna večjih stroškov na področju likvidnosti, saj ga ni nič presežnil zakon o zavarovanju plačil. Pokrivanje obratnih sredstev in višina obratnih sredstev sta ugodna, ugodno je tudi pri investicijah, saj so se gibale v dovoljenih mejah.

Vse te ugotovitve sveta ZK veljajo za podjetje, kjer gre za seštevek uspehov TOZD. Zato so člani sveta zadolženi, da posebej obravnavajo v svojih OOK TOZD redno proizvodno problematiko in da OOK pravočasno ukrepa pri morebitnih odstopanjih. Svet je zaključil, da je gospodarski položaj Novolesa usklajen s cilji, ki jih je gospodarski načrt zastavil v začetku leta. Pri analizi bodočega dela na stabilizacijskem področju, je svet obravnaval izredno pomembno vprašanje bodočnosti Novolesa v srednjeročnem obdobju. Ugotovili

smo, da spada Novoles v tako imenovano starejšo industrijo. Starejša industrija zahteva precejšno akumulacijo, ki bi ji omogočila bolj „ekspanzionistično“ nastopanje na področju razširjene reprodukcije. To se pravi, da bi potrebovala znatna sredstva za nakup nove tehnologije ali za gradnjo novih velikih objektov, ki bi morali kaj hitro proizvajati rentabilne izdelke z visoko dohodkovno stopnjo. S srednjeročnimi programi in družbenimi dogovori pa smo že opredelili hitrejši razvoj in odvajanje sredstev na področju splošne in skupne porabe in širjenja infrastrukture (ceste, železnice, itd.). Novoles sredstev za pokrivanje vseh obveznosti ne more zbrati. To ne pomeni, da nima tudi bodočnosti.

Vse, kar imamo in kar se v proizvodnji „obrača“, se lahko z ustreznim strokovnim pristopom slehernega zaposlenega še izboljša. To je področje inovacij. Seveda inovacije ne pomenijo samo visoko strokovnega dela, samo tehnoloških izboljšav. Inovacijska dejavnost je široka in zajema sleherni področje v našem delovnem procesu. Zato se bomo morali boriti, da bomo ustvarili ugodno politično in strokovno ozračje, tako da bo spodbujalo slehernega zaposlenega. Novoles ima gotovo veliko rezerv, ki jih bo lahko s to dejavnostjo odkril. Pravilnik o inovacijski dejavnosti je narejen in omogoča slehernemu, da se lahko s svojimi inovacijami prijavi. Vsekakor se bomo morali za bolj zahtevne inovacijske dejavnosti ustrezno organizirati, težiti pa tudi za tem, da bo prijavljena tudi vsaka najmanjša inovacija, da bo le-ta uporabljena tudi v praksi.

Naša naloga je, da podpremo slehernega, ki je na svojem delovnem mestu odkril kaj boljšega na tehnološkem, organizacijskem ali drugem področju. Ne bomo dovolili, da bo nagrajeni inovator tarča odpora in govorice. Če bomo to dosegli, smo prepričani, da se Novolesu ni treba bati bodočnosti.

Lahko ugotovimo, da smo komunisti v letošnjem letu realizirali plan dela. V prihodnjem letu se moramo pripraviti na večjo aktivnost, ker bodo to zahtevale naloge, nastale kot posledica „odprtih“ vprašanj letošnjega leta kot: realizacija zakona o združenem delu, notranje prestrukturiranje, dopolnjevanje organizacije, tehnologije, (inovacije) nadaljnja organiziranost OOK z ustreznimi kadrovskimi okrepitevami.

Varstvo korak naprej

V našem podjetju smo v letošnjem letu naredili korak k bolj zavarovanemu delovnim mestom in večjo disciplino do zavarovanja človeka na delu.

Vemo, kaj pomenijo za Novoles nezgode in obolenja, ki nastanejo zaradi neupoštevanja predpisov o varstvu pri delu ali navodil predpostavljenih za varno delo. V letu 1976 je bilo v našem podjetju 6 % nezgod glede na število zaposlenih. Izostanka z dela zaradi nezgod in bolezni je bilo za okoli 20.000 delovnih dni, za katere plača nadomestilo podjetje.

Precej jasnejše je v našem kolektivu že prevladala miselnost, da je varnost obveznost, ne le samo pravica do nje, kljub temu pa posamezniki še vedno zavračajo to ugotovitev, češ saj je drugi zame odgovoren. Dejstvo je, da v varnosti na delovnem mestu ni kolektivne odgovornosti, je torej osebna, vsak posameznik je dolžan po varnostnih pravilih, da sam skrbi za svoje življenje in zdravje.

Vse bolj postaja jasnejše, da je človek glavni del v tehnološkem procesu. Z druge strani

ugotavljamo, da je vedno dražji. Ravno v ta namen smo dolžni zavrniti vse tisto, kar bi pogojevalo izostanek z dela zdravega človeka.

Precej nezgod v letu 1976 se je naredilo ravno zaradi opustitve varnostnih ukrepov, ker smo smatrali, da je to kolektivna odgovornost. Krivec pa nismo ugotavljali, niti ukrepali proti njim. Novi zakon o združenem delu bo dal osnovo za ukrepanje proti posamezniku, ki bo opustil varnostne ukrepe in s tem povzročil nezgodo ali obolenje. Upamo, da bo takih primerov le malo, saj smo delavci Novolesa tako s preizkusom znanja o varstvu pri delu kot drugim oblikam poučevanja o varstvu pri delu že toliko „prosvetljeni“, da vemo, kaj pomeni iz ekonomskega in humanega vidika vsaka nezgoda na delu.

Vodja službe varstva pri delu:
ANTON ŠPELKO, ing.

Slavje v Metliki

**SLAVNOSTNI NAGOVOR DIREKTORJA NELESNEGA
SEKTORJA ZMAGA NOVAKA OB OGLEDU BODOČEGA
OBRATA V METLIKI**

Dovolite mi, da vas v imenu Novolesa prav pristrčno pozdravim ter vam ob vašem občinskem prazniku iskreno čestitam.

Današnji ogled „bodočega obrata“, za izdelavo sanitarne opreme in akrilnih proizvodov, kot je zapisano v vašem programu praznovanja, pomeni resnično le ogled nečesa, česar še nismo uspeli dokončati, a gotovo pomeni novo delovno zmago. Novoles bi se vam želel predstaviti drugače, saj je takšna bila tudi želja, vendar nas je čas prehitel in iz objektivnih razlogov ni bilo mogoče več storiti.

Čas, ko se bodo začeli v teh prostorih vrteti stroji in ko bomo pričeli z novo proizvodnjo, le ni tako odmaknjen, in prepričani smo, da bo to že v začetku leta 1977, čeprav je naš skupni cilj in želja obrata, da bi bilo to že danes.

Ob tej priložnosti vas želimo seznaniti predvsem s predvidenim proizvodnim programom, s tem, kar je danes že opravljeno, in o načrtih, ki pomenijo bodoči razvoj tega obrata. Še prej bi želel v kratkih obrisih predstaviti LK Novoles. Novoles ima letni brutto produkt 60 milijard starih din, okrog 2000 zaposlenih ter devet TOZD, lociranih v Straži, Soteski, na Dvoru, v Novem mestu, Trebnjem in v Brestanici in se nahaja že danes v treh občinah. Novolesova proizvodnja se s prek 40 % izvoza plasira na konvertibilno področje predvsem na tržišča ZDA. Z otvoritvijo obrata v Metliki, jutrišnjega 10. Novolesovega TOZD, se bomo pojavili že v četrti občini.

Razvoj, ki ga Novoles načrtuje tudi izven svojega sedeža in izven občinskih meja, pomeni, da se v začrtanem programu razvoja ne zapiramo samo vase, ampak pomagamo tudi tam, kjer obstajajo pogoji, interes in hotenje v prizadevanju, da se odpro nova delovna mesta, ki bodo omogočila našemu delovnemu človeku delo in zaslužek v njegovem kraju. Prav ta obojestranski interes smo našli tudi v Metliki.

Novoles kot predelovalec lesa se je pred leti odločil, da razvije tudi izvenlesno proizvodnjo, to je tisto proizvodnjo, ki ne pomeni neposredno vezavo na lesno surovino in na trend razvoja, ki je vezan izključno le na to surovino. Le ta postaja iz dneva v dan dražja in oskrba z njo težja ter zahteva v svoji predelavi nemalo naporov. Tako je bila v Soteski postavljena proizvodnja plastificirane iverice, v Trebnjem proizvodnja akrilnih

plošč, v Sigmatu pa se razvija proizvodnja poliesterskih izdelkov. Prav ta dva materiala, plastificirana iverica in akrilna plošča, sta osnova za predvideni proizvodni program tega obrata. To seveda ne pomeni, da ne bomo uporabili tudi tistih sodobnih surovin in materialov, ki bodo to proizvodnjo lahko še bolj oplemenitili ter izdelkov napravili kar najbolj privlačne za tržišče. V tem obratu želimo nadaljevati s finalizacijo osnovnih proizvodov, ki jih Novoles že ima, vendar na povsem novem področju. Gre za proizvodnjo kopalniškega programa in drugih akrilnih proizvodov, ki so se v svetu začeli uveljavljati, a jih na našem trgu skorajda ne srečujemo.

V kopalniški program sodi omarični del v različnih kombinacijah barv in dimenzij in tako imenovani mokri del, ki pomeni akrilno kad, tuš in umivalnik kot enojni, dvojni, kotni in podobno, ob tem pa še razne obloge, police in ostalo, kar se predvideva v kopalniškem prostoru. Od ostalih akrilnih proizvodov imamo v mislih razne pohištvene izdelke, specialne proizvode in vse, kar bomo lahko s tem materialno razvili in proizvajali.

V našem skromnem razstavnem prostoru, ki je v dodatku in ki si ga boste lahko ogledali, vam želimo na kar najbolj nazoren način prikazati, kaj na bi ta program pomenil. Tu so razstavljeni izdelki, ki smo jih zbrali pri različnih tvrdkah v tujini, in izdelki, ki smo jih napravili sami — seveda v zelo težkih okoliščinah. Zato razstavljeni izdelki predstavljamo le kot nakazani program in v improvizirani obliki. Po naši zamisli in programu bomo najprej pričeli s proizvodnjo omaričnega dela, to je ogledalnih omarič in ostalih omarič za kopalnico ter za umivalnikom. V prvi polovici leta 1977 bomo ta del razvijali

intenzivneje in ga že tudi proizvajali.

Hkrati se pripravljajo modeli in vse, kar je s tem v zvezi potrebno za proizvodnjo kopalne kadi, tuš kadi in ostalega, čemur bi rekli oblikovanje akrila. Kopalnico bomo proizvedli kompletno v drugi polovici leta 1977. Tržna situacija, ki ne bo nič kaj lahka in enostavna, nam bo najbrž narekovala nekatere popravke, vendar smo prepričani, da je program zanimiv in da ga bo tržišče dobro sprejelo. Trend stanovanjske izgradnje v Jugoslaviji bo v naslednjem razvojnem obdobju 1976/80 200.000 novih stanovanj na leto. Poleg tega je potrebno upoštevati še najmanj 100.000 adaptacij letno. Vemo, da kopalnica marsikje ni urejena niti v sestavi stanovanja, kaj šele v opremljanju. Razvoj kopalnice pomeni tudi potrebo in končno zahtevo z ozirom na vse bolj onesnaženo okolje. Vloga kopalnice postaja v svetu bistveno drugačna ter se v nekaterih državah z višjim življenjskim standardom postavlja v primerjavi z dosedanjim kuhinjskim prostorom v prioritetni položaj. Upoštevanje nakazane številke o izgradnji bi pri samo 5 — 10 % udeležbi na našem trgu Novoles bil udeležen s proizvodnjo 10 — 20 tisočimi kompleti, kar bi verjetno že pomenilo utesnjenost v prostorih, kjer se nahajamo.

Kopalniški program pa ne pomeni samo stanovanjskega prostora, temveč tudi ostale javne prostore, kot so hoteli, šole, bolnice, vrtci ipd. Z našimi izdelki bomo tako lahko kompletirali opremo tudi tam, kjer želimo, da se uporabijo klasični materiali — keramika in pločevinasta ali litoželezna kad. Iz vsega opisanega je razvidno, da načrtujemo perspektivni program, ki bo prav gotovo že v svojem začetku soočen z mentaliteto novega tržišča, z gradbeno in projektantsko operativno in pomeni tudi zahtevo po vzgoji in izobraževanju za vpeljavo novega trga.

Ko ugotavljamo, kaj lahko danes pokažemo in s čim vas lahko seznanimo, bi lahko na kratko rekli tole:

Osnovna investicija objekta znaša 1 milijardo 700 milijonov starih dinarjev. Objekt meri 2300 m² (proizvodne hale), aneks z dvema etažama pa 640 m², kar pomeni skupno površi-

no 2940 m². V proizvodni hali bo proizvodnja deljena, tako da bo polovica hale opremljena za proizvodno mehanski del proizvodnje, polovica pa za termično oblikovanje akrilnih proizvodov. V proizvodni hali v tej fazi izgradnje ni predviden prostor za oplemenitenja, ojačitev s pomožnimi materiali in lakiranja. Sorazmerno skopo je odmerjen skladišni prostor, upamo pa, da bo to v prvi fazi mogoče premostiti. Aneks stavbe je opremljen z vsemi pomožnimi objekti — z jedilnico, sanitarijami, garderobami, konferenčno sobo ter z ostalimi pomožnimi prostori. Dobra četrtina sredstev je bila uporabljena za nabavo opreme, domače in uvožene. V glavnem je prispela in je že postavljena domača oprema, dobava uvozne opreme pa kasni; predvidevamo, da bo prispela v decembru — zdaj je opremljen del proizvodnje prve faze. Izgrajena je tudi kotlovnica s kompresorsko postajo, postavljena je nova trafo postaja, s čimer so zagotovljeni osnovni viri energije, ki jih ta proizvodnja potrebuje, to je električna energija, para, komprimiran zrak, vakum in voda.

Nova tovarna v Metliki bo že na samem začetku izpolnjevala vse pogoje za TOZD. Opravljen je bil tehnični pregled in pridobljeno soglasje za poizkusno obratovanje. Trenutno zaposluje 5 delavcev, kar pomeni skromen zametek v konstituiranju bodoče TOZD. Zaposlovanje bo potekalo po načrtu in s potrebami, kot jih bo nakazoval razvoj proizvodnje. Delali bomo najprej v eni delovni izmeni, kjer bo zaposlenih predvidoma 50 — 60 ljudi, pretežno moških, kasneje pa bomo vpeljali tudi drugo delovno izmeno. Zaposlitev je v interesu metliškega gospodarstva, kadrovanje pa bomo opravili v skladu z željeno politiko zaposlovanja.

Ob prizadevanju za vse, kar je bilo opravljenega ob pomoči občinske skupščine Metlika in njenega predsednika ter Transportno gradbenega podjetja Metlika bi se želel prav iskreno zahvaliti. Zahvala pa gre tudi vsem izvajalcem in načrtovalcem. Končal bi z željo, da se srečamo ponovno, ko bo proizvodnja v popolnem zamahu in ko bomo lahko pokazali več kot danes. Prepričan sem, da bo Novoles našel v vaši občini tudi v bodoče veliko razumevanja.

Ob prehodu leta

Prav kmalu se bo izteklo staro leto 1976 in začelo novo 1977. Zato je prav, da osvežimo dogajanje minulega leta in pogledamo na pot prihodnjega.

Iztekaajoče se leto je bilo za življenje TVP izredno dinamično, po ekonomski strani pa gotovo eno najbolj težkih v njenem dosedanjem obstoju. Stalne spremembe na področju gospodarjenja in dogovarjanja so povzročale nenehno skrb in razprave na vseh ravneh tovarne. Če v kratkem preletimo leto 1976, lahko ugotovimo tole: v prvem tromesečju smo razpravljali o zaključnem računu za leto 1975, še več pa o planu za leto 1976, ki je nakazoval 846.917 din izgube. Z vrsto ukrepov se je stanje izboljšalo in tromesečni obračun je pokazal pozitivni rezultat. V drugem tromesečju nam je zakon o zavarovanju in izvajanju plačil zopet deloma omrtvil prodajo na domačem trgu. Poleg tega nam je večji kupec odpovedal naročila, v izvozu pa so se pojavile težave. Maja nam je zmanjkalo naročil za del naših kapacitet. V juniju smo dobili naročila, ki pa so bila precej neugodna. Periodični obračun za prvo polletje je glede na planirano pokazal pozitivni neto uspeh, čeprav je bil le-ta minimalen.

V tem času smo začeli resneje razmišljati o delnem zmanjšanju proizvodnje. Pripravili smo rebalans plana za drugo polletje 1976. Rebalans je nakazal, zaradi nekaterih elementov, še slabši plansko predvideni rezultat: predvideval je zmanjšanje celotne proizvodnje v letu 1976 za 7.692.000 din in povečanje planske izgube na 2.728.000 din. Po sprejetem rebalansu se je celotna proizvodnja začela gibati proti načrtanim mejam. Zmanjšala se je proizvodnja, zmanjšalo se je število zaposlenih, začeli pa smo se usmerjati v izvoz. Količinski izvoz vezanih plošč se je gibal: v prvem tromesečju 41,0 %, drugem 61,1 % in tretjem 71,2 %.

Taka usmeritev v izvoz nam je izboljševala tudi ekonomski položaj. Desetmesečni obračun je bil bistveno boljši od načrtovanega. Rezultat je sicer še kazal izgubo, vendar je bila ta izguba le 1/10 planirane, kar imamo lahko za pomemben uspeh poslovanja za to obdobje.

Za tretje in četrto tromesečje je značilno veliko pomanjkanje hlodovine. Že 28. avgusta smo imeli zaradi pomanjkanja hlodov, kolektivni dopust.

Podobno je bilo še ob koncu novembra.

V letu 1976 je bilo izredno živahno dogovarjanje in sporazumevanje. Zbori delovnih ljudi, delovne skupine in samoupravni organi so razpravljali in sklepali o bilanci za leto 1975, o planu za leto 1976 in njenem rebalansu, o temeljnih srednjeročnega razvoja TOZD in OZD, o temeljnih srednjeročnega razvoja krajevne skupnosti, občine in republike, o vpisovanju posojila za ceste, o vrsti najrazličnejših samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, mesečnih obračunih, razporejanju investicijskih in investicijsko vzdrževalnih sredstev, organizaciji kontrolne službe, o družbeni prehrani in drugih pomembnih elementih.

Na področju investicijskih vlaganj ni bilo večjih posegov, če izvajamo nakup Muellerjevih škarij pri srednji luščilki, vrtni stroj za mehnično delavnico in nekaj manjših pripomočkov. Investicijsko vzdrževalna dela pa so dala razsvetljavo v tovarni, zamenjane je bilo 2.000 m² strehe in

opravljena večja popravila skoraj vseh težjih strojev.

Težko vprašanje pa se zastavlja ob pogledu na leto 1977 in kasnejši čas, saj smo lahko prepričani, da proizvodnja takih vezanih plošč kot jih proizvaja naša tovarna, nima trajne potrošnje in perspektive razvoja po ekonomsko zadovoljivih cenah. Vsak investicijski poseg v spremembo asortimana narekuje velika vlaganja in kaže na vprašljivo tržišče. Zaradi teh dveh elementov strokovne službe NOVOLESA in TOZD intenzivno iščejo izhod in se

ukvarjajo z mislijo o nadaljnji proizvodnji bukovih vezanih plošč za specialne namene in specialno uporabo, do dokončne finalizacije teh proizvodov. Vse to reševanje, izboljšanje ekonomskega stanja in dolgoročno preusmeritev pa se ne da napraviti čez noč v kratkem času. Nakazana preusmeritev mora biti dolgoročna, zato je toliko težja. TOZD TVP ima popolno zaupanje v NOVOLES, da bo pravilna in dolgoročna rešitev kaj kmalu prišla. Dokazano je že, da je preorientacija v TOZD Soteska bila pravilno izvedena, da je v srednjeročnem planu razvoja NOVOLESA TOZD TVP med prioritetskimi in da je velika solidarnost med TOZD v NOVOLESU.

S takimi upanji in željami bomo stopili na pot leta 1977.

Posnetek z lanskoletne proslave na Otočcu. Slavnostni govornik predsednik ObS Novo mesto Jakob Berič.

Leto preizkušenj

Leto 1976 je bilo za TOZD TSP leto hudih preizkušenj. Potem, ko je bil ob koncu prejšnjega leta le zbran denar za začetek rekonstrukcije in so bile podpisane vse pogodbe z dobavitelji opreme ter izvajalci gradbenih in instalacijskih del, smo 3. novembra 1975 le zasadili lopato, ki je pela nenehno vse do konca letošnjega avgusta. Sama rekonstrukcija je potekala v več vazah, kot je bilo že od vsega začetka predvideno, le da v zaključni fazi montaže kanalnih sušilnikov ni bilo moči proizvajati in montirati hkrati v istem prostoru. Tako smo morali junija in julija odstopiti celotni stari del lakirnice monterjem, sami pa smo se stisnili v novo halo, namenjeno za depo lakirnih izdelkov. S tem, da smo izgubili štiri delovna mesta na lakirnih kabinah, se je ta izguba močno odrazila na do-

segu proizvodnje. Prvotno smo sicer mislili, da bo le mogoče delati v istem prostoru skupaj z monterji, kasneje pa se je izkazalo za nemogoče. Tako ugotavljamo, da smo imeli v letu 1976 proizvodnjo normalno v januarju, februarju, marcu, juliju in kasneje v septembru, oktobru, novembru, decembru, ko je dnevna proizvodnja rasla.

Za dokončno stabiliziranje proizvodnje potrebujemo še 3-4 mesece, je pa že sedaj vrednost proizvodnje višja za 30-40 %, računajoč enako obdobje lani in približno enake cene.

Če presojamo trenutno tehnološko - organizacijsko stanje tovarne, bi ga opredelili takole: slaba decimimica (v njo ne vlagamo ničesar, ker upamo na skorajšnji začetek del pri novi decimimici pri žagi); še ne do-

končno urejena masivna strojna, kjer nas čaka še veliko dela, predvsem na zagotovitvi boljših delovnih pogojev (ventilacija itd.); srednje dobro organizirana ploskovna strojna z močno dotrajano mehanizacijo; lepo opremljena lakirnica, kjer pa nas še čaka mnogo, predvsem organizacijska dela, ter solidno tehnološko in organizacijsko urejena montaža in tapetništvo. Iz navedenega bi lahko tudi nestrokovnjak razbral, da nas čaka v prihodnjem letu še veliko dela. Za to leto smo sicer zastavili precej napet plan (temelji na srednjeročnem planu), vendar je sestavljen tako, da bomo v prvih mesecih proizvodnje samo utečene artikle, da se malo stabiliziramo, z novitetami bomo začeli v juliju in potem nadaljevali do konca leta 1977.

SLAVKO MEDLE

TOZD TPI in žaga Soteska

Osnovno navodilo in pravilo ob pripravah in sestavljanju plana proizvodnje in prodaje za leto 1976 je bilo, da se v največji možni meri izkoristijo obstoječe kapacitete proizvodnje, da se ta proizvodnja odvija z najmanjšimi možnimi stroški in s tem ustvarja čimvečji dohodek oziroma čimvečji ostanek dohodka. Glede na to je bil predlagan in sprejet zelo visok plan proizvodnje in sicer v skupni vrednosti 58.843.000 din, kar je za 32 % več, kot je bila proizvodnja v letu 1975, in je predvideval 9,2 % ostanka dohodka.

Predvidena proizvodnja, povečanje v odnosu na leto 1975 in ocenjena izpolnitev po glavnih proizvodih v letu 1976 pa je razvidna iz naslednje razpredelnice:

čimbolj ustreže kupcem (velika proizvodnja zahtevnejših proizvodov za izvoz na žagi, terminsko točna proizvodnja in odprema predalov po zahtevi kupca in kvalitetna proizvodnja

Vrsta proizvoda	Plan za leto 1976	Proizvodnja v l. 1975	Povečanje 1976/75
Plastificirane iv.	350.000 m ²	246.285 m ²	+ 42 %
Jelov žagan les	8.800 m ³	8.518 m ³	+ 8 %
Buk. žag. les + pragi	550 m ³	108 m ³	

Skupaj je predvidena izpolnitev v vrednosti 56.500.000 din ali 96 % letnega plana za letošnje leto.

Za nedoseganje smelo zastavljenega plana proizvodnje plastificiranih iveric so vzroki predvsem v tem:

- predviden izvoz obodov predalov (cca 30.000 m²) ni bil realiziran in do izvoza sploh ni prišlo;
- aprilski ukrepi glede zagotovitve plačil in slaba prodaja pohištva v prvem polletju sta zmanjšala povpraševanje po predalih.

Čeprav so omenjeni vzroki zelo močno vplivali na višino proizvodnje in prodaje, se bo proizvodnja, zahvaljujoč prodajni službi (dobila je več novih kupcev za predale in zelo se je povečal izvoz žaganega lesa po sorazmerno ugodnih cenah,

itd.), usmerjenosti in organiziranosti proizvodnje v to, da brez omembe vrednih reklamacij, le zelo približala zastavljenim ciljem in dosegla rezultate, ki bodo boljši, kot jih je predvideval plan za leto 1976. Ta trditve naj bo podkrepljena s tem, da so prihranki pri stroških surovin in reprovromaterialov, prihranki iz fiksnih (splošnih) stroškov in dosežene višje prodajne cene, kot so bile v osnovi predvidene. Tudi končni ostanek dohodka bo višji, kot je bil planiran (plan 9,2 %, dejansko cca. 12 %).

Investiranja oziroma večjih vlaganj v osnovna sredstva v tem letu ni bilo. Iz finančnih sredstev, ki so bila na razpolago za investiranje, so se nabavljali predvsem manjši stroji in strojčki ter pripomočki za delo (npr.

Tudi letos smo na Zagrebškem velesejmu vzbudili pozornost z našimi eksponati.

Ocen. pr. v 1976	Izpoln. plan proiz.
325.000 m ²	93 %
9.550 m ³	101 %

močno zmanjšalo zamujanje, neupravičenih izhodov med delom praktično ni, predčasni izhodov in odhodov z delovnega mesta tudi ne, zmanjšalo se je pitje alkoholnih pijač itd. Ob ostrih ukrepih za zmanjšanje alkoholizma (izključitve) ima to zlo zdaj mnogo manj pristašev.

vrtalni stroj, ročna motorna žaga, ročni stroj, cisterna in mehčalec za vodo, plug za sneg, priprava za razpiranje žaginskih listov). Dobavljen je bil tudi večlistni robilnik (amerikaner) za žagalnico in kupljena stavba v Podhosti (hlev KZ Krka).

Nasprotno temu je bilo na področju investicijskega vzdrževanja, obnavljanja in urejanja zunanjih površin storjenega veliko in v te namene porabljeno skoraj 1.000.000 din. Dokončuje se obnova žagalnice, del odsesovalnih naprav na žagi je obnovljen, prenovljena je peč in kurišče v kotlovnici, urejeno je mehčanje vode za kotel, prenovljene so električne instalacije za moč in razsvetljavo, generalno sta popravljena oba polnojarmenika; nasul, utrdil in asfaltiral se je del skladišč za žagan les in ceste v celotnem TOZD, uredilo se je centralno ogrevanje v upravnih prostorih ter nasploh zunanja podoba in red v okolju. Precejšnje breme omenjenih del je prevzela in izvršila domača skupina vzdrževalcev, nekaj TOZD TES in delovne organizacije izven Novolesa.

Delovni odnosi v TOZD se postopoma popravljajo in izboljšujejo, odgovornost in delovna disciplina je boljša, vendar je potrebno še precej narediti za boljše počutje delavcev na delu in za večjo vlogo in storilnost pri delu. Z uvedbo žigosanih kartic in pravilnika o dodatku za prisotnost se je

Nov samoupravni sistem si tudi v TOZD Soteska utira boljšo in kvalitetnejšo pot. Samoupravni organi v TOZD delujejo aktivno. Čeprav sestanki in seje niso merilo aktivnosti in dela teh samoupravnih organov, pa naj bo le navedeno, da je imel DS v sedanji sestavi (od aprila dalje) 7 sej in da je bil v letošnjem letu tudi že 7-krat sklican zbor delavcev. Verjetno je zaradi tega čutili malo manj zavzetosti sindikalne organizacije oz. vodstva sindikata, predvsem pa dela in odgovornosti izvoljenih delegatov v SIS družbenih dejavnosti in gospodarstva. Delegati se zelo poredkoma, nekateri pa sploh ne, udeležujejo sej, sklicanih za posamezne delegacije.

V TOZD deluje tudi aktiv ZK, osnovana pa je tudi mladinska organizacija, katere začetek je zelo uspešen in ambiciozen.

Ob koncu naj bo še omenjeno, da za prihajajoče leto 1977 ni predvideno, da bi bile v proizvodnji in prodaji kakšne večje spremembe, vendar bo potrebno pripraviti vse potrebno, da bo proizvodnja le večja, rezultati dela pa nikakor ne smejo biti manjši kot v iztekajočem se letu 1976.

Ob tednu komunista so člani ZK obiskali Dolenjsko galerijo in se med drugim pogovorili o problemih kulturne politike.

Direktor TOZD:
ŠOBAR STANE

Trebanjske akrilne plošče

Vzhodno od Trebnjega — pod Vno gorico, kjer je bil še pred dobrimi tremi leti travnik, stoji sedaj NOVOLES — TOZD Tovarna akrilnih proizvodov Trebnje.

V letu 1972 je CDS Novolesa sprejel odločitev o gradnji tovarne litih akrilnih plošč v Trebnjem. Nato so sledile priprave za investicijo. Izbran je bil dobavitelj tehnologije in opreme. Do pomladi 1973 so bile z dobaviteljem usklajeni vse osnovne težnje tovarne: tehnološka, tehnična in prostorska. 31. 5. 1973 je bila s „PROJEKTOM“ Maribor podpisana pogodba o izdelavi načrtov, nakar je 25. 6. sledila zakoličba objekta po pristojnem geometru. Gradnja je bila razmeroma hitra. Med gradnjo so bile na osnovi novih spoznanj izvedene spremembe in prilagoditve.

Začetna (poizkusna) proizvodnja plošč je stekla že 25. 7. 1974, ko si je tovarno ogledal tudi CDS Novolesa.

Uvajanje za Novoles povsem nove proizvodnje je zahtevalo od vseh sodelujočih velike napore, predvsem pa za usposabljanje delavcev in preverjanje tehnologije in opreme. Ker je polletna začetna proizvodnja pokazala zadovoljive rezultate, je bil februarja 1975 izvršen dokončen prevzem opreme in tehnologije, tovarna pa je šla v redno poizkusno obratovanje.

Že v času gradnje (ko je ob naftni krizi cena osnovni surovini poskočila za več kot 100 %) je dozorelo spoznanje, da (v novih pogojih gospodarjenja, ki jih je v času „naftne krize“ diktiral strahovit skok cen monomera — za 120 % iz 800 na 2.000 din) tovarna ne bo mogla uspešno posloovati le od eksterne prodaje plošč. Pričelo se je iskanje primerne rešitve v smeri predelave. Jeseni 1974 so bili začetni razgovori o možnostih sodelovanja s firmo STADLER iz Avstrije, ki je bila takrat pretežni dobavitelj gradbenih elementov (kupol in trakov) za jugoslovansko tržišče. V začetku leta 1975 je bil sporazum med Novolesom in firmo Stadler načelno sprejet. Začasna zapora uvoza v Jugoslavijo, ki je nastopila spomladi tega leta, pa je sprožila hitro akcijo za uvajanje predelave v TAP-u. Montirana je bila oprema (peč in preša) in 27. maja so bile izdelane prve kupole, avgusta pa prva serija trakov. S tem je v TAP-u zaživela poleg proizvodnje plošč tudi predelava, v katero sta se kasneje uspešno vključila tudi TOZD TES (ki izdeluje aluminijaste okvirje) in TOZD

SIGMAT (ki izdeluje poliestrska podnožja). Iz tega je razvidno, da ima TAP dve vrsti proizvodnje:

1. proizvodnjo litih akrilnih plošč in
2. proizvodnjo, kompletacijo in montažo elementov za gradbeništvo, predvsem za krovne in fasadne zasteklitve.

Lite akrilne plošče sodijo med plemenite plastične materiale, ki že take, kot so, še bolj pa ob termičnem preoblikovanju, nudijo izredno široke možnosti uporabe. Za ta material je pri nas najbolj razširjeno komercialno ime „pleksiglas“, naše plošče pa imajo ime „novoglas“.

Plošče izdelujemo v dveh osnovnih formatih in sicer 1800 x 1200 in 2400 x 1600 mm, sedaj pa uvajamo v proizvodnjo tudi format 2530 x 1830 mm v debelini od 2 — 10 mm, v 28 standardnih barvah, kar pomeni (če odštejemo debelino 7 in 9 mm) 588 po formatih in barvah različnih plošč. Po naročilu izdelujemo tudi samogaseče plošče. K proizvodnji plošč prištevamo tudi izdelavo lepila za akril, ki ga uporabljamo v predelavi in tudi dobavljamo kupcem naših plošč. Naša prizadevanja so usmerjena tudi v osvojitve dvoslojne plošče (ki se največ uporablja za izdelavo svetil in dekorativnih elementov) in t.i. sanitarne plošče (ki se bo uporabljala za izdelavo mokrega dela sanitarij — umivalnik, kopalna kad i. p. in ima boljše mehanske in kemične lastnosti od standardne plošče).

Če temu dodamo tudi več deset razvitih receptur za barve, ki niso predmet standardnega vzorčnika, lahko rečemo, da je bil na področju razvoja plošč storjen razmeroma lep napredek.

Pa tudi v tej proizvodnji ni vse najlepše in najboljše. Med največje probleme sodi okoli 30%-no neprodane II. klase, ki se izredno težko plasira na trg, poleg tega pa predstavlja tudi precejšen izpad pri dohodku. Prav gotovo bomo razrešitvi tega problema tudi v bodoče posvetili največ prizadevanj. Naš cilj je doseči vsaj 85 % plošč normalne kvalitete.

Proizvodi predelave so predvsem:

- enoslojne in dvoslojne kupole, ki se izdelujejo v treh oblikovnih (pravokotne, kvadratne in okrogle) in skupaj v 39-tih velikostnih variantah do velikosti 2 x 3 m;
- enoslojni in dvoslojni trakovi v šestih različnih širinah od 100 — 250 cm in poljudnih dolžinah, ki so produkt mnogokratnikov osnovnih in prilagoditvenih zaključnih elementov;
- profilirane akrilne plošče v obliki profilov krovnih pločevin in salonita (največkrat iz plošč debeline 3 in 4 mm) v velikostih, ki jih dopuščajo formati plošč;
- ostala predelava oziroma obdelava akrilnih plošč po naročilu;
- kompletacija, transport in montaža kot zaključne faze plasmaja proizvodnje predelave.

Tudi za predelavo lahko rečemo, da je bil v enem letu in pol napravljen velik korak naprej. Kot proizvodnja plošč pozna tudi predelava težave. Te največkrat nastopijo pri montaži, ko zaradi stalnih sprememb rokov montaž, ki jih narekujejo naročniki invremenske razmere, odpadejo vsi plani. Ker je to objektivni in stalen pojav, bomo skušali te težave v bodoče premagovati s stalnim spremljanjem gradbišč in še večjo fleksibilnostjo montažnih ekip.

eksterni plasma akrilnih plošč in

- posredniško prodajo, ki jo v imenu Novolesa opravlja zastopniško trgovsko podjetje KONIM iz Ljubljane in se nanaša na plasma kupol in trakov.

Prodaja plošč se na trgu srečuje z močno konkurenco domačih in tujih proizvajalcev, ki jo nemalokrat predstavljajo tudi ekstrudirane, kvaliteto slabše, a cenejše plošče. Poleg tega je velikost potrošnje litih akrilnih plošč v Jugoslaviji (če izvajamo IMV) razmeroma majhna. Iz navedenih vzrokov je bitka za eksterno prodajo plošč izredno težka. Kljub vsem težavam pa se, čeprav počasi, povečuje in bo letos dosegla približno 310 ton, od tega 280 ton eksterne, 30 ton pa maloprodaje in interne prodaje TOZD-om Novolesa. Predelava TAP bo predelala 120 ton lastnih plošč in 35 ton uvoženih (taka velikost, ki jo sami ne izdelujemo). Torej bo letos skupni plasma okoli 430 ton.

In kaj povejo številke?

Razvidno je, da je bila v pretečenem obdobju dinamika rasti vseh parametrov izredno velika. Na osnovi tega lahko sklepamo, da so tudi kolektiv TAP,

	1974	1975	1976
1. Zaposlenost — št. del. (po stanju 31. 10.)	48	66	71
od tega — žensk	19	26	27
— moških	29	40	44
2. Vrednost proizvodnje v 000 din od tega	2.490	24.200	56.000
— plošče	2.490	18.000	22.000
— predelava s kooperacijami	—	6.200	34.000
3. Fizični obseg proiz.			
— plošče-ton	83	350	425
— kupole — kom.	—	994	3.900
— trakovi — osnov. elementov	—	249	1.100
— ostala predelava — ton	—	18	20
— montaže — št. objektov	—	17	100
4. Neto prodaja v 000 din	1.500	18.000	53.000

Če ocenjujemo prehojeno pot, ne moremo mimo prodaje. Tudi to lahko delimo na:

- maloprodajo in interno med TOZD-i Novolesa;
- lastno prodajo, ki jo opravlja komercialni sektor Novolesa in se nanaša predvsem na

kooperanti in komerciala vložili kamsimalne napore za doseganje take rasti.

Na pragu je že leto 1977 in z njim projekcija plana, ki prinaša obveznosti, hotenja in želje. Kolektiv TAP je odločen, da to izpolni.

Jubil in nagra

10-letniki:

TOZD TVP:

HROVAT Franc – 1949,
JORDAN Zvonko – 1946,
LONGAR Anton – 1946,
TRLEP Stane – 1949,
AVSENIK Milena – 1938,
GANTAR Ana – 1929,
HROVAT Jožica – 1950,
KAVŠČEK Silva – 1947,
MEDIC Zofija – 1949,
MIHELIC Marija – 1935,
NOSE Vera – 1950,
STRNIŠA Janja – 1951.

DVOR:

NAHTIGAL Pavla – 1946.

TSP:

BADOVINAC Marjeta – 1948,
BOBIČ Marija – 1933,
GNIDOVEC Marija – 1949,
KULOVEC Berta – 1930,
KULOVEC Emilija – 1951,
KREN Amalija – 1951,
MEDIC Marija – 1951,
ŽIVKO Jožica – 1950,
NOVAK Ana – 1941,
STRNIŠA Jožica – 1950.

TOZD TES:

AŠ Marjan – 1935,
AVGUŠTIN Franc – 1949,
KOŠMERIJ Jože – 1934,
LUKŠIČ Franc – 1943,
MARKOVIČ Zvone – 1949,
ZUPANČIČ Anton – 1915,
ERŽEN Kristina – 1922,
VIDMAR Marija – 1938.

DSSS:

ČERNE Jože – 1932,
PETERLIN Zvone – 1942,
KRISTAN Cirila – 1951,
RAJH Milica – 1951,
ZUPANČIČ Milena – 1942.

TOZD TDP:

DURIČ Dragan – 1930,
KUŽNIK Stanislav – 1946,
LEMOVEC Franc – 1938,
MARKOVIČ Darko – 1949,
ŠENICA Alojz – 1949,
ZUPANČIČ Mirko – 1949,
ANDOLJSEK Jožefa – 1951,
ČRČEK Rozalija – 1951,
KUŽNIK Anica – 1950,
KREN Tončka – 1941,
ŠKUFGA Frančiška – 1951.

20-letniki:

TOZD TVP:

DRČAR Justa – 1930,
KONCILJA Kristina – 1940,
PIRC Olga – 1937,
ŠUŠTARŠIČ Veronika – 1930.

ŽAGA STRAŽA:

GAŠPERŠIČ Anton – 1930,
PIRNAR Alojz – 1934.

TOZD TPI:

MRVAR Feliks – 1931,
PIŽEM Alojz – 1931,
ZORAN Mihael – 1935.

TOZD TPP:

PIRC Ivan – 1932,
KLOBUČAR Terezija – 1934,
OVNIČEK Marija – 1926.

DVOR:

NAHTIGAL Ciril – 1933.

TOZD TSP:

SITAR Gabrijel – 1939,
VIDMAR Franc – 1933,
REBSELJ Ivanka – 1940,
RODIČ Danijela – 1938.

TOZD TDP:

GRIL Franc – 1925,
GRIL Milica – 1937,
LEMOVEC Marija – 1939.

TOZD TPI:

KUMELJ Dušan – 1949,
KRUŠIČ Franc – 1938,
MIKLIČ Anton – 1944,
MIRTIČ Julijana – 1922.

KASTELEC Ivan – 1940,
TURK Anton – 1939.

lanti n ajenci

Za priznanje NOVOLESA
Nagrajenci NOVOLESA so:

ŠMAJDEK Jože – TVP,

KONCILJA Karel – TVP,

ŠPELKO Anton – DSSS,

BAJT Andrej – TDP,

AVGUŠTIN Stane – TDP,

DAROVEC Justa – TSP,

ŠPRINGER Alojz – TSP,

COLNAR Milan – TPP,

BUKOVEC Franc – TPI.

OBERSTAR Drago – ŽAGA,

PETAN Valerija – TES,

RAJER Jože – TAP.

Za priznanja TOZD in DSSS:

TOZD ŽAGA STRAŽA:
JERMAN Jože;

TOZD TPP
MARTINČIČ Marija;

TOZD TPI:
LAVRIČ Franc;

TOZD TVP:
BOH Minka,
VOVKO Franc;

DSSS:
PODRŽAJ Pepca;

TOZD TES:
UČJAK Anton;

TOZD TAP:
GORENČIČ Ana;

TOZD TSP:
NOVAK Franc,
JAKLIČ Marija;

TOZD TDP:
KIRN Matilda,
PIRC Alojz;

DVOR:
POTOČAR Janez.

Naši pripravniki

Z namenom, da dobimo delno sliko o delu in počutju pripravnikov v OZD Novoles, smo jih obiskali. Po samoupravnem sporazumu o pripravništvu se šteje za pripravnika oseba, ki po končani srednji, višji ali visoki šoli prvič pridobi lastnost delavca v združenem delu. Pripravnikom s končano srednjo šolo traja pripravniška doba 6 mesecev, pripravnikom z višjo ali visoko šolo pa od šest do dvanajst mesecev, kar je odvisno od sposobnosti posameznika in od vrste dela, za katerega se usposablja.

Marija Zupančič

Moja mentorica Mija Gorše mi pri spoznavanju dela zelo pomaga. Prav tako mi pomagajo

na, prav tako z delovnim okoljem in sodelavci. Zato želim, da bi tudi po končanem pripravništvu delala tu.

Anica Kumelj

Po končani ESŠ v Novem mestu sem se zaposlila v kombinatu Novoles. Delam kot administratorica v oddelku za nabavo surovin. Moje delo je sestavljeno iz tajniških opravil, knjiženja

došlih faktur in njih opremljanja s podatki iz pogodb v zvezi s plačilnimi roki ter vodenja administrativnih del. Moj mentor je dipl. ing. Japelj Boštjan, ki mi svetuje in pomaga.

Prav tako pa mi pomagajo sodelavci, s katerimi imam dobre in tovariške odnose. Po končani pripravniški dobi, bi rada ostala na tem delovnem mestu.

Franc Hrovat, TOZD TPI

Stane Bukovec, moj mentor, mi pomaga in svetuje na vsakem

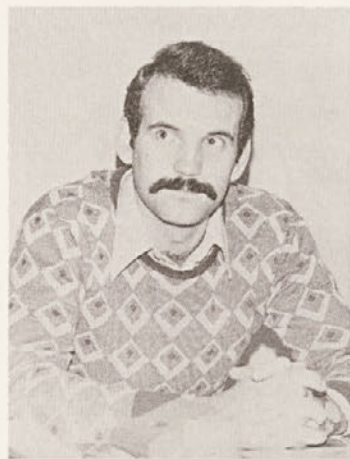

koraku. Pripravništvo mi teče od 18. septembra 1976. Trenutno delam na področju kontrole kvalitete. Do sedaj sem se seznanil s potekom dela v tovarni in na skladišču žaganega lesa. Program srednje šole, ki sem jo končal, je naravnano na finalno smer, zato bi se raje zaposlil v finalni obdelavi.

Janez Korent, diplomirani pravnik – SPECIALIZACIJA V ČASU PRIPRAVNIŠKE DOBE JE NUJNA

Svojo pripravniško dobo sem pričel 3. 1. 1975 in jo prekinil zaradi služenja kadrovskega roka v naši armadi. 15. 4. 1976 sem se ponovno zaposlil. Kot

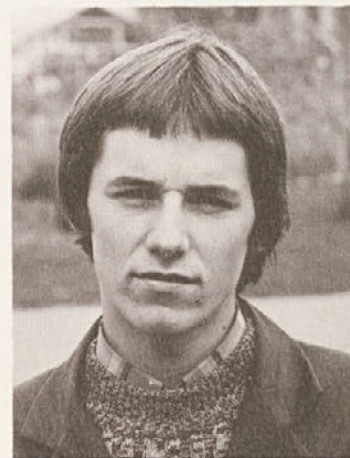
pripravnik sem do sedaj delal štiri mesece v prodaji plastičnih mas, nato pa v ZTO – dokumentacija, kjer delam še sedaj. Mnenja sem, da je specializacija pripravnikov nujna, ker je razkorak med teorijo in prakso izredno velik. Kompleksnost dela, ki ga sedaj opravljam, je najbolj čutiti v kompliciranem administrativnem pristopu poslovanja. Glede trajanja pripravniške dobe menim, da je

šest mesecev minimalni rok, v katerem dobiš le osnovne informacije, še posebno če imam v mislih področje, na katerem sedaj delam.

Marko Kavšček, TOZD TPP

Tov. Colnar, ki je moj mentor, mi pri spoznavanju dela zelo pomaga. Do sedaj sem se seznanil s stroji v decimirnici, na katerih sem tudi delal. Menim, da je tak način uvajanja pripravnika dober, ker se spo-

znaš s stroji, ki si jih poprej dostikrat samo videl. Znanje, pridobljeno v srednji šoli, mi koristi. Prepričan sem, da se bom v šestih mesecih dovolj usposobil za samostojno delo.

Sonja Blaznik – tajništvo

V letošnjem letu sem končala upravno administrativno šolo v Novem mestu. Ker sem v 3. in 4. letniku dobivala štipendijo

in mi svetujejo sodelavci. Končala sem ESŠ v Novem mestu in sem od 4. 8. 1976 pripravnica v fakturnem oddelku. Delo fakturista, za katerega se pripravljam, sestoji iz opremljanja faktur in njih priprave za strojno knjiženje, odpremljanja faktur, urejanja kreditnih faktur za trgovino itd. Z delom sem zadovolj-

od kombinata Novoles, sem se tu tudi zaposlila. Moja pripravniška doba traja pol leta in mi bo potekla 4. 2. 1977. Z delom sem zadovoljna, še posebno zaradi moje mentorice Ivanke Šenica, ki mi vsestransko pomaga pri spoznavanju in opravljanju delovnih nalog. Znanje, ki sem si ga pridobila v šoli mi je v veliko pomoč. Povedati pa moram, da se v praksi srečujem z nalogami, na katere se v šoli nisimo pripravljali.

Kakšne naloge opravljam? Pišem zapisnike, urejam korespondenco in opravljam še ostala pisarniška dela. Velik problem je oddaljenost mojega delovnega mesta od kraja bivanja. Stanujem namreč v Trebnjem.

Damir Boškovič, dipl. ing.: Vsestransko mi pomagajo

Diplomiral sem v Zagrebu. Ker nisem Slovenec, mi je slo-

venski jezik v začetku povzročal težave. Po sedmih mesecih pripravniške dobe lahko rečem, da to sedaj ni več tako velik problem. Težišče mojega dela je na področju študija dela. Kolektiv me je dobro sprejel in kjerkoli sem iskal nasvet ali pomoč pri reševanju nalog, sem vedno našel na razumevanje.

Andrej Pečjak, TOZD TSP – obrat DVOR

Delam na področju študija dela. Do sedaj sem spoznal

strojni oddelek, pripravo laka, kontrolo in poliranje. Čeprav se vozim na Dvor iz Vavte vasi, sem z delovnim okoljem in sodelavci zelo zadovoljen. Tudi po preteku pripravniške dobe bi rad ostal na Dvoru, predvsem zaradi dobrih odnosov.

Ljubo Rajer

1. 9. 1976 sem se zaposlil v TOZD ŽAGA. Končal sem TSS

v Novem mestu in mi sedaj poteka tretji mesec pripravništva. Moj mentor dipl. ing. Petar Matešič, ki me vodi in mi pomaga pri spoznavanju dela in tehnoloških postopkih, mi je pripravljen svetovati ob vsaki priliki. Do sedaj sem se seznanil z deli v žagalnici, sodeloval sem pri prevzemu hlodovine in sedaj delam v centralnem skladišču lesa. S sodelavci in delovnim vzdušjem sem zadovoljen. Rad bi še povedal, da sem se v šoli, ki je usmerjena v finalno obdelavo, zelo malo seznanil s primarno predelavo lesa.

Marjan Šonc

Zaposlen sem v TOZD TSP. Do sedaj sem delal v tehnološki pripravi dela. Sedaj delam v proizvodnji, kjer se spoznavam s tehnološkim postopkom in delovnimi operacijami na strojih v masivnem strojnem oddelku. Moj mentor tov. Gabrijel Sitar mi vsestransko strokovno pomaga in svetuje. Tudi sodelavci, s katerimi sodelujem, mi pomagajo pri spoznavanju proizvodnje.

Povedati moram, da mi je žal, ker šole nisem končal v red-

nem roku, potrudil pa se bom, da to svojo napako v februarju 1977 popravim.

Ivan Mežan

Po končani TSS v Novem mestu sem se zaposlil v TOZD TSP. Od 1. septembra, ko sem prišel v TOZD TSP, pa do danes sem se seznanil z delom v lakirnici, predvsem s tehnološkim procesom v tem oddelku, sedaj pa delam na področju študija dela. Trenutno se ukvarjam s snemanjem dodatnega časa. Tov. Jože Koporec, ki je moj mentor, mi pomaga z nasveti. Lahko rečem, da mi tako

mentor kot sodelavci pomagajo in nimam nikakršnih težav, kar se tiče informacij, ki jih potrebujem.

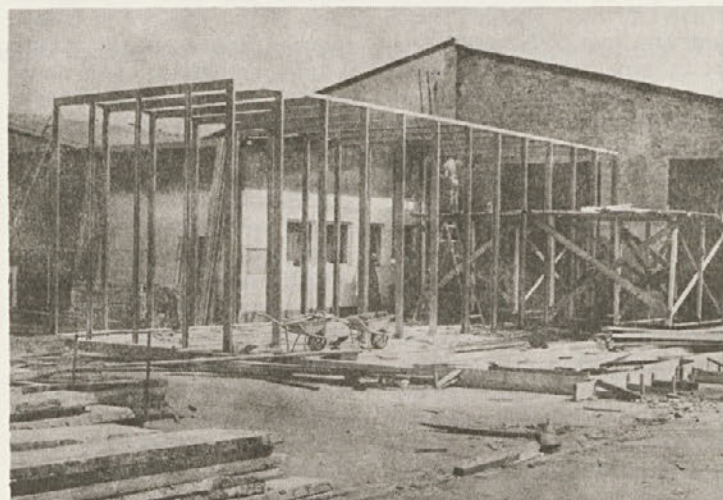
Po končanem pripravništvu in odsluženju vojaške obveznosti bi rad nadaljeval s šolanjem.

Iz razgovorov z našimi pripravniki bi lahko zaključili, da so se dobro zvladali v delovno okolje, da so zadovoljni s pomočjo in nasveti sodelavcev. Omeniti bi veljalo, da so nekateri pripravniki poudarili neskladnost med teorijo in prakso, hkrati pa ugotavljajo, da je pripravništvo nujno.

Med pripravniki ni objavljena fotografija Mirana Šuštaršiča, ki je pripravnik v TOZD TDP. Njegov mentor dipl. ing. Milan Milanovič je povedal, da je na bolniški. To je tudi vzrok, da Mirana Šuštaršiča nisem mogel vprašati o počutju v našem kolektivu in o težavah, s katerimi se kot pripravnik srečuje.

Ob koncu naj našim pripravnikom zaželim v imenu nas vseh obilo delovnih uspehov z željo, da si v času pripravništva pridobijo kar največ delovnih izkušenj za bodoče samostojno delo.

VANJA KASTELIC

Med letošnje delovne uspehe sodi tudi postavitve nove sušilnice pri decimirnici v TOZD Žaga Straža.

Kako smo premagali težave

Čeprav se poslovno leto še ni izteklo, se že oziramo nazaj, da bi ocenili, kako nam je uspelo premagati težave na vseh področjih našega dela in življenja v TOZD.

Seveda sta bila proizvodni in prod. plan postavljena višje kot preteklo leto. Vendar smo višje mesečne proizvodne plane uspešno izpolnjevali. Žal ni bilo tako tudi pri prodaji. Vzrokov za to je bilo več. Novi gospodarski ukrepi so narekovali nov pristop v gospodarskem obnašanju proizvodnje in trgovine. Nič več niso mogle trgovine nabavljati izdelkov, ne da bi tudi plačale račune. Tudi proizvodnja ni mogla naročiti surovin in re-promaterialov, če jih ni mogla tudi plačati v predpisanem roku. Ta pa je bil občutno krajši od prejšnjega, ki smo ga bili vajeni. Zgodilo se je, da so trgovine manj naročale, ker pa so manj naročale, je bila izbira za kupce slaba. Pri slabi izbiri se je slabo prodajalo. Prodajnih planov nismo dosegali, naša zasilna skladišča so se polnila, zaloge so rasle. Dosegle so skoraj vrednost tromesečne proizvodnje. Položaj, v katerem smo se znašli, je zahteval od strokovnih služb in organov upravljanja, da probleme analiziramo in sprejmemo ukrepe. Mesečni obračuni so kazali na slab ekonomski rezultat. Negativni dohodek (izguba) se je večal prve štiri mesece. Poslovni odbor je zadalžil komercialno prodajni sektor, da pripravi ukrepe na prodajnem področju. Naloženo je bilo tudi strokovnim službam v TOZD, da izdelajo predlog ukrepov na proizvodnem področju. O obeh je razpravljala DS TOZD, na zboru delavcev pa so bili o gospodarski situaciji seznanjeni tudi drugi.

Najvažnejši ukrepi so bili: Proizvajati moramo samo tiste izdelke, ki so iskani na tržišču. Proizvajati moramo v manjših serijah in biti prilagodljivejši zahtevam trga. Proizvajati čimveč za izvoz, vendar ne za vsako ceno — samo tiste izdelke, ki imajo pozitivno akumulacijo. Narediti vse, da ne prekoračimo planiranih fiksnih stroškov oz. da jih zmanjšamo. Tekoče delati na boljšem izkoriščanju surovin in re-promaterialih ter doseganju prihrankov. Dosedanji rezultati kažejo, da planiranih stroškov ne bomo prekoračili, pričakujemo celo prihranke tako pri fiksnih stroških kot pri variabilnih stroških. Čeprav smo se dobro zavedali, da bomo z manjšimi serijami težko dosegali zastavljene mesečne plane, smo te ukrepe morali sprejeti. Najvažnejše je bilo prilagoditi se

zahtevam tržišča. Bilo je tudi precej negodovanja, ko smo lani in v začetku tega leta izdelali veliko vzorčnih modelov za izvoz. Res je, da iz vsakega modela ni bilo artikla za serijsko proizvodnjo, vendar smo iz večjega števila lahko dobili izvozni program. Izvažamo prek treh izvoznikov: Slovenijales, Lesnina in Jugoeksport. Inozemski kupec preko Slovenijalesa povečuje letošnji izvoz 30 kontejnerjev na 60 kontejnerjev v letu 1977, predvsem iz novega programa. Novi program je znatno bogatejši od prejšnjega. Obogaten je z masivnimi profili na vratih, predalih ter zaključnimi venci podnožij in stropov. Tudi finiš grupa 300 je znatno bogatejši, zahteva pa razmeroma veliko ročne obdelave. Najvažnejše je to, da smo ga v razmeroma kratkem času osvojili v zadovoljstvo kupca.

Žal smo imeli veliko več težav s programom za domači trg. Največje težave so bile pri barvi za „Helga“ program. Barva domačega proizvajalca se je izredno težko valjčno nanašala (hitro se je zgoščevala). Po izjavi nabave enotnega anigre furnirja ni bilo možno nabaviti. Pod takimi pogoji tudi konpondilnega programa dnevnih sob ni bilo možno proizvajati, saj so elementi sestavljeni iz dveh različnih serij imeli različno nianso v barvi. Tega problema nismo imeli pri spalnicah in jedilnicah. Pri novem programu Paris nam

je uspelo to premagati s temnejšo barvo na popolnoma drugačni osnovi, ki jo uvažamo. Niansa v barvi ni toliko odvisna od barve in teksture anigre furnirja. Čeprav so cene programa Paris precej višje, ga je tržišče sprejelo. Dokaz za to je, da gre h kraju prodaja še druge serije jedilnic in prva serija dnevnih sob, ki so bile pozneje lansirane.

Seveda moramo še veliko napraviti pri kvaliteti v večje zadovoljstvo naših kupcev. Tega se bomo morali zavedati na slehernem delovnem mestu. Najmanj smemo misliti, da je za kvaliteto odgovorna samo kontrola in da bo ta odpravila napake. Kontrola mora biti vsak delavec na naslednji fazi dela. Element z napako na predhodni operaciji ne sme prek naslednje, ne da bi bila napaka prej odpravljena.

Pri doseganju norm nismo popolnoma zadovoljni, vendar lahko rečemo, da smo dosegli velik uspeh. Povprečno doseganje norm je enakomernejše med oddelki, kakor tudi med delovnimi mesti. Doseganje je usklajeno tudi z drugimi TOZD v Novolesu. Usklajenost doseganja pomeni tudi enakomernejšo delitev OD na pravičnejših osnovah. Res so prizadevnost posameznikov in rezultati dela različni, vendar so bile razlike prevelike in ne odrez samo prizadevnosti, ampak nerealnih norm ter neupravičenih režijskih ur.

Vedeti moramo, da uspeh celotne TOZD ni odvisna od visokega doseganja norm na posameznih mestih, marveč od usklajenega prizadevanja na vseh delovnih mestih. To dokazuje tudi visoko doseganje proizvodnje v zadnjih mesecih letošnjega leta. Ocenjujemo, da bomo letos dosegli vrednost proizvodnje v višini preko 58 milijonov dinarjev. To je tudi obveznost, ki smo si jo zadali, ko smo v oktobru povečali OD za 10 %.

Čeprav smo imeli letos skromna investicijska sredstva, smo nabavili nov kompresor v vrednosti okoli 300 tisoč din. Prejšnji ni zadoščal sedanjim potrebam po tako pomembni pogonski energiji, kot je komprimiran zrak v lesni industriji. Končno smo dobili furnirske škarje, na katere smo dovolj dolgo čakali. Odpadel bo transport dolgega furnirja iz Novega mesta v Straz. V tem letu smo asfaltirali pokrito in nepokrito skladišče surovin. Velik dosežek je bila ureditev jedilnice. Še je ostalo veliko nerešenih nalog, ki jim bomo kos, če bomo vztrajni in preudarni pri svojem delu. Ko govorimo o prizadevanju in delu, je potrebno posebej omeniti še delo samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij.

Ko so bile aprila 1976 opravljene volitve samoupravnih organov TOZD in OZD, je bilo prvo načelo vseh organov tesno medsebojno sodelovanje posameznih samoupravnih organov ter z družbenopolitičnimi organizacijami in komisijami v TOZD. Največji delež in odgovornost sta seveda dobila DS TOZD in delegacijo za CDS, s tem pa tudi ostali organi (komisija za izrekanje ukrepov, samoupravna delavska kontrola). TOZD in družbenopolitične organizacije niso stale ob strani,

temveč so se tvorno in aktivno vključevale v samoupravni proces TOZD TPP. DS TOZD, ki je imel seje najmanj enkrat mesečno, se ni sestal zgolj formalno, ampak je na svojih sejah reševal življenjsko problematiko TOZD in vsakega samoupravljalca. Rezultati njegovega dela so vidni, kar lahko ocenjuje vsak posameznik po svoje v proizvodno tehnološkem procesu in v ostalih oblikah, ki TOZD vsakodnevno spremljajo. Zaključke in mnenja, ki jih je naša delegacija v CDS Novoles zastopala, so bili sad skupnih dogovarjanj in izmenjave mnenj vseh delegatov v naši delegaciji, vseh članov DS, predstavnikov samoupravne delavske kontrole ter članov družbenopolitičnih organizacij.

Ločeno od ostalih samoupravnih organov TOZD je delovala Komisija za izrekanje ukrepov, ki se je v težjih primerih posvetovala, dajala odgovore in iskala mnenja tudi pri ostalih organih, pri lažjih ali jasnejših primerih pa je delovala samostojno.

Leto 1976 je prineslo tudi več aktivnosti na področju delovanja družbenopolitičnih organizacij. Z veseljem lahko ugotavljamo, da se zavest in družbenopolitična aktivnost v naši TOZD močno popravljata. OOS TOZD TPP, ki ima svoj ustaljeni program, se je skupaj z OOK TOZD TPP vključil v skupne akcije, kot so posojilo za ceste, teden Komunistične športne akcije itd. Vključevanje obeh družbenopolitičnih organizacij in njuno delo se je pokazalo predvsem v zadnjem času, ko so bile izvedene nekatere naloge (proslava v počastitev 29. NOVEMBRA, povečanje še članov v OOK, urejanje okolja).

Nazadnje naj omenimo še dve delovni skupini. To sta komisija za rekreacijo in komisija za kulturno dejavnost. Komisija za kulturno dejavnost je pri nas zadolžena za uresničevanje programa v okviru akcije Človek, delo, kultura (priprava proslav za 29. november, 8. februar, 8. marec, za pripravo kulturnih ekskurzij, organizacije in ogleda razstav, muzejev in kvalitetnih filmskih predstav). Rezultati komisije za rekreacijo pa so se pokazali v sodelovanju na športnih tekmovanjih med TOZD, sodelovanju posameznikov na Lesariadi 1976 ter organizirani rekreaciji šaha in namiznega tenisa v TOZD TPP.

Prvo leto, Novolesovci

V letu 1976 se je k DO Novoles priključil Sigmat Brestanica kot samostojna TOZD. Delavci Sigmata so se za ta korak odločili predvsem iz naslednjih razlogov:

Nova programska usmeritev Sigmata je bila naslonjena na področje gradbene plastike in to predvsem izdelave raznih poliestrskih laminatov za gradbeništvo. Glede na to, da je TAP Trebnje istočasno pričel s proizvodnjo svetlobnih kupol, je to povzročilo, da sta se oba programa na področju izdelave poliestrskih podnožij za kupole pokrivala. Da ne bi podvojevali tovrstne proizvodnje in da bi skupno dosegli čim boljše rezultate, je že na samem začetku bilo smotno združiti oba programa. Rezultat tega je, da Sigmat že v celoti pokriva potrebe poliestrskih podnožij za svetlobne kupole „Novoles“.

Za program poliestra je Sigmat ustanovil nov obrat v Velikem Podlogu. V ta namen je odkril od Agrokombinata Krško 1500 m² pokrite površine poslovnih prostorov z 2 ha pripadajočega funkcionalnega zemljišča. Celotna naložba z adaptacijo, ki je v končni fazi, znaša nekaj prek 4 milijone din. Zakaj je prišlo do gradnje novega obrata v oddaljenosti 12 km, pove naslednje.

Kovinski obrat v Brestanici je bil zgrajen v letu 1969 v velikosti 1000 m² pokrite delovne površine na lokaciji v neposredni bližini plinske elektrarne. Zaradi širitve elektrarne se je možnost širitve Sigmata precej zmanjšala oziroma omejila na določeno področje. Graditi obrat plastike na tej lokaciji bi bilo zaradi neposredne bližine kovinskega obrata nevarno in proti predpisom o požarni varnosti. Prednost lokacije Vel. Podlog pa je bila naslednja: že zgrajeni poslovni prostori, neposredna bližina magistralne ceste Ljubljana-Zagreb in odmaknjenost od naselja, ker zaradi ostrega vonja, ki nastaja ob tovrstni predelavi, ne moti okolice. Slaba stran pa je v tem, da sta oba obrata med seboj programsko povezana.

Iz gornjega je razvidno, da ima Sigmat dva lokacijsko ločena obrata, ki pa se med seboj dopolnjujeta v proizvodnji. Kovinski obrat izdeluje modele za poliestrska podnožja in montira razne gradbene elemente iz poliestra, kot so fasadne obloge, razne obrobe itd. Po opustitvi proizvodnje betonskih mešalnikov, ekspanzijskih

posod in hidroforjev se je kovinski obrat preusmeril v izdelavo vseh vrst kovinskih in plastičnih nihalnih vrat kakor tudi raznih drugih gradbenih elementov. Kljub temu, da smo opustili serijsko proizvodnjo (mešalcev, ekspanzijskih posod), smo obdržali v proizvodnji nekatere podsklope, ki jih v večjih količinah proizvajamo v kooperacijskem odnosu za DO, ki finalizirajo izdelke in nastopajo na tržišču. Take odnose ima dolgoročno in pogodbeno urejeno z Gorenjem, TOZD Varstroj, Lendava in z DO LIV Postojna.

S preusmeritvijo proizvodnje in uvedbo novih izdelkov se je poslovni uspeh pričel popravljati in je na koncu poslovnega leta kljub težavam, ki nastajajo pri izvajanju nove proizvodnje in nekaterim novim finančnim predpisom, pričakovati ugoden finančni rezultat.

Nekaj karakterističnih podatkov, izraženih v številkah za Sigmat za devet mesecev 1976:

Plač. realizacija
Procent izpol.
letnega plana
Dobiček
Zaposleni v neposr.
proizvodnji
Povprečni OD za
zaposlenega

Kovinski obrat Brestanica	Poliestrski obrat Vel. Podlog	Skupaj
8.132.092	5.332.398	13.464.490
75 %	74,4 %	74,7 %
401.875	319.894	721.769
38	14	78
		3.335 din

Politična dejavnost v naši TOZD se opravlja preko Organizacije sindikata in osnovne organizacije ZK. Sindikalna organizacija vključuje vse zaposlene in prek celotnega članstva izvaja svoje naloge, ki so zlasti v zadnjem času zelo pomembne.

Organizacija Zveze komunistov ima 7 članov, kar pomeni, da je glede na število zaposlenih malo vključenih v ZK. Struktura zaposlenih kaže, da se organizacija tudi trenutno ne bo številčno znatno okrepila. Pričakovati pa je, da se v pri-

Novolesovi mladinci so slavnostno pozdravili štafeto mladosti v našem kolektivu.

hodnjih obdobjih vključi več dobrih mlajših delavcev, s katerimi bo potrebno čimveč političnega dela.

Samoupravljanje vključuje pretežno del zaposlenih v TOZD in prek te v DO Novoles, nadalje pa še prek delegacije združenega dela, delegacije samoupravne interesne skupnosti. V TOZD uresničujejo delavci svoje pravice in dolžnosti odločanja prek zbora delovnih ljudi, delavskega sveta, raznih odborov in komisij. V DO Novoles smo zastopani kot TOZD v

centralnem DS in v vseh komisijah in odborih.

Obveščanje zaposlenih v TOZD je organizirano prek oglasne deske in ustno na zboru delovnih ljudi. Vsi osnutki, namenjeni za javno obravnavo, so izobešeni na oglasni deski za določeno obdobje, nato pa še obravnavani na zboru delovnih ljudi. Z vključitvijo v DO Novoles se način obveščanja zaposlenih v TOZD znatno izboljšuje, saj bo glasilo v okviru Novolesa lahko pravočasno in obširno seznanjalo slehernega delavca o tekočih problemih.

Solidarnost z rudarji

V rudniku rjavega premoga v Kanižarici je 5. marca delno in dne 22. marca v celoti zalila rudniško jamo voda, te pa z obstoječim črpalnim sistemom ni bilo mogoče obvladati. V jami je ostala pretežno vsa oprema in inventar, proizvodnjo so v celoti ustavili. To je bila najhujša gospodarska katastrofa po vojni na Dolenjskem. Delovni kolektivi Dolenjske so takoj prišli na pomoč. Namenili so en solidarnostni dan rudniku rjavega premoga v Kanižarici. Podjetje rudnik rjavega premoga in industrija gradbenega materiala je nedavno poslalo poročilo o sanaciji, ki poteka v tem delovnem kolektivu. Poročilo prinašamo v skrajšani obliki.

V rudniku rjavega premoga in industriji gradbenega materiala Kanižarica je v proizvodni enoti „Proizvodnja premoga“ združevalo delo povprečno 360 delavcev, dela pa je bilo še za nadaljnjih 40 delavcev za normalno doseganje proizvodne zmogljivosti 150.000 ton kvaliteta rjavega premoga. Ob razmeroma visoki jamski storilnosti je bil dosežen učinek 2,63 ton na dnino. Tako je bil dosežen celotni dohodek 43 milijona letno, s čimer so bila krita porabljen sredstva za normalno porabo dohodka. Rudnik je imel izdelan tudi program za usklajitve zmogljivosti in povečanje proizvodnje premoga na 200.000 ton letno, kar bi dosegel predvsem z boljšo opremljenostjo. S tem bi utrdil gospodarsko moč organizacije združenega dela in širšega področja ter delno kril pomanjkanje premoga na tržišču.

Po ustavitvi proizvodnje premoga so ostali rudarji in delavci, ki delajo v zvezi s proizvodnjo premoga, brez dela, škode zaradi potopljenih jamskih objektov, oprema in inventarja pa je za več kot 60 milijonov din. Natančno škodo bodo ugotovili po končani sanaciji glede na uporabnost po reševanju. Rudnik je ob pomoči širše družbene skupnosti takoj po nesreči začel reševati nastalo stanje. Imenovane komisije so

bile v organizaciji združenega dela in skupščini občine Črnomelj. Komisije so iskale začasno zaposlitev rudarjev in delavcev v zvezi s proizvodnjo premoga, ki so ostali brez dela. V razmeroma kratkem času je bila omogočena zaposlitev pribl. 80 rudarjem v rudniku Velenje, na obrtno komunalnih delih, ki jih izvaja OKP Črnomelj, je dobilo delo 40 rudarjev, pri cestnih delih v okviru Cestnega podjetja Novo mesto pribl. 18 rudarjem, v tovarni IMV 17 do 20 rudarjev. Z ustanovitvijo obrata za proizvodnjo delov prikolic v kooperaciji z IMV so dali zaposlitev 27 rudarjem, z ustanovitvijo obrata za kooperacijo s podjetjem Ela Novo mesto pa 8 rudarjem. Delavci so v „stažu“ rudnika in se bodo vrnili na delo v Kanižarico po končani sanaciji. V trajni stalež je prevzel rudnik Senovo 20 rudarjev. Preostali rudarji delajo na sanaciji rudnika v Kanižarici.

Tako je najhujša kriza mimo, vendar prihajajo težave zdaj, ko gredo h kraju sezonska dela. Po izčrpnih analizah, kaj storiti z rudnikom v Kanižarici, je IS Slovenije sklenil, da je treba izvršiti sanacijo rudnika in da se za to poiščejo sredstva iz sredstev solidarnosti, energetike, skupnih rezerv itd. Sanacijska dela potekajo v skladu s sklepi IS Slovenije in z načrtom. Do sedaj so s površine izdelane tri

vrtnine do vdora vode, od katerih sta dve že injektirani, tretjo pa še injektira. S preizkusnim izčrpavanjem je bilo ugotovljeno, da poteka zapiranje vode uspešno in pričakujejo po končanem injektiranju skozi tretjo vrtnino popoln predvideni uspeh. Zaradi sezonskega značaja del se je pojavilo vprašanje zaposlitve viška delavcev. Ta problem bo mogoče reševati iz solidarnostnih sredstev, ki jih delovni ljudje prispevajo za sanacijo rudnika. Problem bo rešen, če bo sanacija kmalu končana.

S pomočjo republiškega odbora sindikatov SRS za energetiko in premogovništvo, medobčinskega sveta ZSS za Dolenjsko, medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko ter drugih političnih organizacij je bil ustanovljen solidarnostni sklad za odpravljanje posledic naravne nesreče v rudniku Kanižarica. V ta sklad se steka-

jo sredstva prispevkov delovnih in drugih organizacij, prispevki delovnih ljudi, samoupravnih interesnih skupnosti in občanov ter druga darovana sredstva.

Sredstva solidarnosti, zbrana na področju dolenjske regije, naj bi prvenstveno uporabili za sofinansiranje otvoritve obrata industrijske dejavnosti in za prekvalifikacijo delavcev in druge dejavnosti. Sredstva solidarnosti, zbrana po iniciativi republiškega odbora sindikata za energetiko in premogovništvo, so po sklepu tega organa namenjena predvsem za zagotavljanje sredstev za osebne dohodek delavcem rudnika. Odbor sklada teži za tem, da bi bila sredstva solidarnosti kar se da najbolje porabljena za ublažitev nesreče, ki jo je pretrpel rudnik, predvsem pa da bo dana pomoč kolektivu rudnika za prebroditev težav v sanaciji, saj bo treba za celotno sanacijo zagotoviti okoli 60.000.000 din.

Letos smo delali v treh solidarnostnih sobotah, eno tudi za rudarje v Kanižarici.

O tajnosti ljudske obrambe v TOZD

Z današnjim člankom končujemo razpravo o tajnosti ljudske obrambe v TOZD. Menimo, da je problematika izredno zanimiva, saj so vprašanja tajnosti velikokrat na dnevnem redu v TOZD.

Organi upravljanja v organizaciji združenega dela imajo zelo pomembne in odgovorne obveznosti glede varovanja tajnosti obrambnih priprav. Njihove obveznosti na področju varnosti in varovanja tajnosti so tolikšne, kolikor jih je za to pooblastil in zavezal zbor delovnih ljudi.

Delavski svet najpogosteje določa, kateri so tajni podatki ljudske obrambe v zadevni organizaciji združenega dela, odloča pa tudi o ukrepih in načinu varovanja teh podatkov. Hkrati nadzoruje, kako se izvaja predpis, ki govori o njihovi pomembnosti, ko gre za varovanje tajnosti obrambnih zadev.

Druženopolitične organizacije v organizaciji združenega dela imajo tudi pomembno vlogo in obveznosti na področju varovanja tajnosti obrambnih priprav, zlasti še v prizadevanju za dvigovanje varnostne kulture, za moralnopolitično enotnost in za razkrinkavanje morebitnih negativnih pojavov, ki slabijo obrambno sposobnost delovnega kolektiva.

Nenadomestljiva je vloga, ki jo ima Zveza komunistov pri dvigovanju politične zavesti in ustvarjanju takšnih lastnosti in navad pri delovnem človeku, da sam, na svojo lastno pobudo, začne ustrezne ukrepe in dejanja, ki imajo pomen za krepitev obrambne sposobnosti in za onemogočanje sovražnikove aktivnosti. Organizacija Zveze komunistov mora redno in pravočasno posvečati pozornost vprašanjem s področja varnosti in družbene samozaščite in s tem prispevati h krepitvi samozaščite samoupravne družbe.

Podobna je tudi vloga drugih druženopolitičnih organizacij v TOZD.

Vloga in obveznosti direktorja organizacije združenega dela in strokovnih služb, ki se ukvarjajo z zadevami ljudske obrambe, so na področju varovanja tajnosti teh zadev zelo pomembne in odgovorne. Le-ti namreč neposredno delajo pri uresničevanju, konkretnem in natančnejšem določanju ter izvajanju obrambnih priprav. K njim se stekajo zelo pomembni skupni podatki in dognanja o najvažnejših obrambnih vprašanjih, zato je njihova vloga in odgovornost na področju varo-

vanja tajnosti ljudske obrambe največji.

POMEN DRUŽBENE SAMOZAŠČITE ZA VAROVANJE TAJNOSTI LJUDSKE OBRAMBE V TOZD

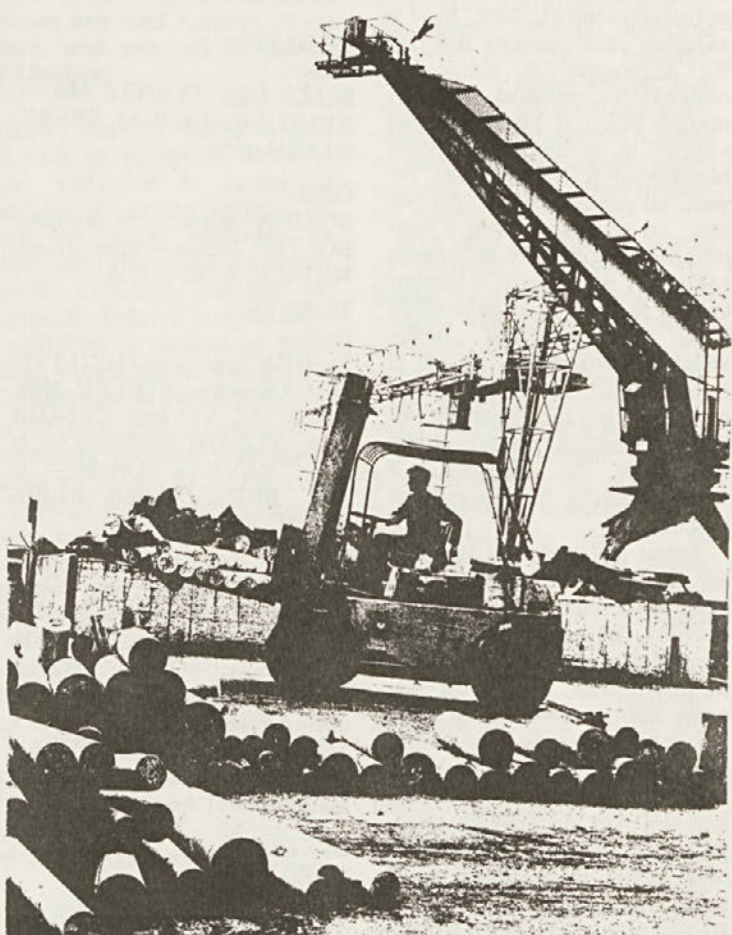
Družbena samozaščita kot osnova varnosti družbe je pomembna tudi za obrambne priprave, saj „razvijanje samozaščite v vseh njenih oblikah, zlasti pa na področju varovanja ustavnega reda, bratstva in enotnosti ter enakopravnosti narodov in narodnosti, kot tudi samoupravnih socialističnih odnosov, predstavlja bistvene temelje za uresničevanje in učinkovitost splošne ljudske obrambe“ (iz resolucije Zvezne skupščine o temeljih za uresničevanje družbene samozaščite v sistemu samoupravljanja).

Dobro delovanje družbene samozaščite v organizaciji združenega dela, v kateri imata glavno vlogo aktivnost in organizirano delovanje delovnih ljudi, zožuje prostor za negativne pojave in krepi odpornost proti sovražnikovi aktivnosti, vstevši tudi obveščevalne, s čimer hkrati krepi tudi obrambno sposobnost zadevnega delovnega kolektiva. Zato je naj bi bili razvijanje, izpopolnjevanje in krepitev družbene samozaščite v organizaciji združenega dela ena prvenstvenih nalog delovnega kolektiva, zlasti še Zveze komunistov.

Za to, da bi družbena samozaščita delovala uspešno, je potrebna višja raven idejne in politične zavesti, varnostne izobrazbe in obveščenosti. Zato je potrebno organizirano usposabljanje delovnih ljudi, da bi vedeli, katere družbene in obrambne vrednosti morajo varovati, oziroma pred kom jih morajo varovati in kako ter kakšna je njihova družbena vloga pri tem varstvu.

Vzgoja kot sestavni del aktivnosti iz domene družbene samozaščite, prispeva k pripravljenosti in sposobnosti delovnih ljudi, da spregledajo in odkrijejo vsakega sovražnika naše samoupravne družbe, da bi se lahko na vsakem mestu borili za varstvo temeljnih vrednot družbe, ustavnega reda, varnosti, varstva družbenega premoženja in aktivnosti zoper protisamoupravne, nazadnjaške, kri-

minalne in druge dejavnosti, ki so za družbo škodljive. S tem pa pomembno prispevajo h krepitvi ljudske obrambe.

Beograjski sejem pohištva

Vse kaže, da postaja beograjski sejem resnično vsakoletno zbirališče proizvajalcev pohištva in stanovanjske opreme iz vse Jugoslavije. Kaže tudi, da povsod prevladuje prepričanje, da so vsi ostali sejmi (zagrebški, skopski, ljubljanski) povsem drugorazredni in da se velja resnično potruditi le enkrat na leto. Sicer pa je res: kdo ima danes toliko kadrov, moči in ne nazadnje tudi denarja, da bi se razdaljal kar vse leto.

Prepričanje o kvaliteti beograjskega sejma je tudi pri nas že nekaj časa prisotno, zato se vseh ostalih sejmov udeležujemo, ker se moramo, predvsem iz razloga, da se pač na sejmišnih zbirah veliko ljudi, od katerih je vedno določen procent potencialnih kupcev. Razstavljamo pa na ostalih sejmišnih le tekoče blago, iz serijske proizvodnje.

Ko pregledujem beležke o vtisih s sejma, ne morem mimo tega, da ne bi omenili težnje mnogih proizvajalcev (tudi sami nismo izvezeti), da bi z nekakšnim kvazi stilom, nakičenim z „raznoročnim“ okrasjem v naskoku osvojili kupce, predvsem Beograjčane. Začetek take poti se je pričel pred tremi leti, ko smo ugotovili množično kopiranje našega programa Como. Letos se je ta težnja pokazala v tako „hibridno“ razmnoženi obliki, da se je treba resnično vprašati, kam to vodi. Ne gre zato, da bi se bali konkurence, saj vseeno mogoče malo neskromno mislim, da je naš program Nancy nad tem, je pa taka poplava kiča odraz neke potrošniške mentalitete, ki je v zadnjem času prevzela naš trg. Na seminarjih in simpozijih oblikovalcev pohištva je slišati mnogo besed o estetski vzgoji kupcev in še mnogo različnih besedovanj je na to temo. Ne vem, ali pridejo oblikovalci potem, ko se vrnejo nazaj v podjetja, spet pod vpliv določenih tokov, ki so prisotni v komercialnih službah in ki ga mogoče lahko definiramo kot „poslovodsko mentaliteto“, ali kaj je temu vzrok? Očitno je, da so vsaj za večino taki seminarji povsem odveč ali pa bo veljala ugotovitev, da „dizajnerji“ v večini podjetij nimajo nobene besede.

Temu pritrjuje tudi ugotovitev, da nagrajeni programi, razen redkih izjem (ki potrjujejo pravilo), ne gredo v prodajo. Prepričan sem, da slabe prodaje ni zaradi tega, ker bi bil program slab, ampak zaradi tega, ker ga trgovci (tisti, ki bi ga morali približati kupcu) ne sprejmejo. To pa delajo iz dveh razlogov: 1. ker je z vpeljavno novega programa med ljudi mnogo dela, zasluži pa se dobro tudi z malo manj dela in 2. ker so trgovci premalo estetsko izobra-

ženi. Pri prirejanju seminarjev, ki jih imajo „dizajnerji“, gre vedno za bolj ali manj ekskluzivni klub, nisem pa še slišal, da bi priredili seminar iz estetske vzgoje za tiste, ki pohištvo prodajajo. Pa bi bili prav taki seminarji še kako potrebni! Še vedno ne morem preboleti, da nagrajeni program Rok in Rokec ni bil uspešen, saj sem prepričan, da je to dober program. Končal je pač tako kot večina; trgovci pravijo, da ne gre in pika!

Seveda je bilo razstavljenih tudi veliko lepih programov. Med slovenskimi proizvajalci si vse bolj utira pot ajdovska Lipa. Pozna se, da je blizu Italija, saj so se sodedom zelo približali tako po oblikah kot po površinski obdelavi.

Kdor pozna sodobno italijansko pohištvo, ve, kaj to pomeni. Med Slovenijalesovimi podjetji

sta prejeli nagrado Stil Koper in Alples — mislim, da povsem zaslužen. Od Mebla je bilo pričakovati več, zdi se mi, da malo živi od stare slave. Marlesovo kopalniško pohištvo je s svojimi ostrimi robovi kakor malo nevarno. Kuhinje so sicer v večini lepe, vidi pa se, tako pri Marlesu kakor pri Gorenju in Lipi, da bi moralo priti nekaj „revolucionarnega“, da bi oblikovalci spet imeli pravo delo. Ne smemo pozabiti tudi nekaterih tovarnov iz drugih republik (Šavrič, Simpo, Nina in še nekatera), ki so vsega spoštovanja vredna.

Na koncu ne bi smeli mimo našega paviljona. Sam razstavljeni prostor je bil zelo domiselno in estetsko sestavljen, tako da je tudi slučajen obiskovalec lahko dobil vpogled v naše delo. Prevladovalo je seveda stilno pohištvo. Veseli me, da je bil dobro sprejet (ponovno) program Nancy, ki si utira pot med kupce, kot program stilnega pohištva, ki je očiščen kiča in katerega prodaja masivni les, ki je vgrajen v posamezne elemente pohištva, in ne „raznoročno“ okrasje. Tudi novi program

Marsej, ki je na isti poti, je bil dobro sprejet, kar mi daje misliti, da bi se na kupce s primernimi akcijami le dalo vplivati. Veseli me, da je tudi spalnica Teja naletela na ugoden sprejem; je v redu, kakšne malenkostne korekture pa bi ji bile samo v prid. Gugalniki raznih oblik niso zanimivi samo za Ameriko, ampak bi s primerno akcijo lahko tudi v Beogradu doživeli svojo malo Ameriko. Ogladalne omarice (iz Metlike) so bile zelo lepe, gotovo so najboljše, kar bo dobili na našem trgu; bile pa so mogoče malo premalo eksponirane, kar je v tem trenutku v redu. Za tisto, kar je bilo še razstavljenega na našem paviljonu, mi ni bilo všeč in ne bom o tem izgubljal besed, veljajo začetne ugotovitve.

Vsekakor moramo v prihodnje vložiti v našo predstavitev v Beogradu še več moči in znanja. Za to pa se bomo morali boljše organizirati, verjetno pa tudi povezati s kakšnimi zunanjimi sodelavci. Vseeno je to, kar smo predstavili, že kar majhen podvig, če pogledamo, kakšne službe imajo za ta namen druga podjetja.

SLAVKO MEDLE

Kadrovniki poročča

TOZD TPP:

Prišli:

MOŽE Olga, IVANEŽ Martin, KRUH Jože (iz JLA), SREBRNJAK Anton.

Odšli:

SURINA Boris — v Kanado, BOLTEZ Jožica — samovoljno, MIHALIČ Rudi — JLA.

TOZD TSP:

Prišli:

ŠENICA Jože — iz TOZD TVP, DRČAR Boris, ŠTULAR Milena, IVNIK Vincenc, CRNOJA Ivan, ZUPANČIČ Cveto — iz JLA, RAVBAR Anton — iz JLA, BRULA Drago, BRBORIČ Radojko.

Odšli:

MAJERLE Igor — JLA, OBLAK Jože — v Kanado, HODOROVAC Bogdan — TPP, RIJAVEC Jože — samovoljno, KAVŠČEK Matjaž — samovoljno, AVGUŠTIN Alojz — v TOZD Žaga Straža, ŠTULAR Milena — samovoljno, STRUNA Marjan — v JLA.

OKTOBER

TOZD TDP

Prišli:

ŠUŠTARŠIČ Miran, MARIN-

KOVIČ Milenko, PUST Tone (iz JLA).

Odšli:

MRVAR Otilija — starostna upokojitev, KOKALLOVIČ Niko — zahteva delavca, SLUGA Ana — starostna upokojitev, LAZAREVIČ Drago — JLA, LOZEJ Ana — sporazum, PRIMC Jožefa — sporazum.

TES

Prišli:

FINK Anton.

TOZD TPI

Prišli:

PESTOTNIK Milan (iz JLA).

DVOR:

Odšli:

TOMŠIČ Ciril — samovoljno, NOVAK Jože — negativna ocena.

TOZD TAP

Prišli:

FLUHAR Jože, KALČIČ Ivan.

TOZD ŽAGA STRAŽA

Prišli:

ŠINKO Marjan, POVŠE Alojz, BRAJDIČ Berto, ŠPELKO

Alojz, BJELOŠEVIČ Perka, PLAHUTNIK Ciril, AVGUŠTIN Alojz — iz TOZD TSP.

Odšli:

PENOVA Tomislav — samovoljno, KOKALLOVIČ Branko — JLA, MEŽNARŠIČ Milan — sporazum, ŠILER Jože — invalidska upokojitev, MURN Franc — DSSS, BOHTE Alojz — samovoljno, MIRTIC Franc — JLA, ŠTRUMBELJ Franc — JLA, KRALJ Uroš — JLA, DJURIČ Branko — JLA.

TOZD TVP:

Prišli:

DUJAKOVIČ Verica.

Odšli:

GAŠPER Marija — sporazum, ŠENICA Jože — v TOZD TSP, GRIL Anica — samovoljno, MEDLE Tončka — sporazumno.

DSSS

Prišli:

BRADAC Matija (iz TOZD TPI), MURN Franc (iz TOZD Žaga Straža), KUMELJ Anica, PANTIČ Života.

DSSS

Prišli:

PRŠLJA Rutko — iz JLA.

Odšli:

BAMBIČ Matevž v JLA, ŠVENT Marko — sporazum, MEŽAN Majda — sporazum.

V bolnišnici je vzidan kamen tudi zame, zate in nas vse

V Dolenjskem listu se že več tednov vrstijo sestavki, ki seznanjajo prebivalce vseh dolenjskih občin z najnovejšimi načrti občinskega odbora Rdečega križa v Novem mestu. Le-ta je ustanovil poseben medobčinski sklad za nabavo dragih medicinskih instrumentov, namenjenih pokrajinski bolnišnici v Novem mestu.

Za kaj gre? Znanost in tehnika napredujeta z veliko hitrejšimi in večjimi koraki, kot jim zmorejmo slediti proračuni naših zdravstvenih ustanov. V tem dejstvu je skrit odgovor na vprašanje: čemu zbirati prostovoljna sredstva za nakup dragih aparatov in pripomočkov — mar se bolnišnica ne more vzdrževati sama? Se že vzdržuje, to je res, toda le do neke mere, ki pa ima vsako leto svoj začetek in konec v omejenem dotoku denarja. Obnova, večja modernizacija, zlasti pa nakup najsodobnejših medicinskih aparatov, pripomočkov ter naprav so vprašanja, ki jih mora vodstvo bolnišnice odlagati iz leta v leto, ker zanje pač ni dovolj sredstev.

Vrata v bolnišnico so odprta vsako uro — za slehernega med nami! Vsak dan znova izvemo, da je ta ali oni izmed delovnih tovarišev moral nenadoma po zdravniško pomoč v bolnišnico: operacija, huda nesreča v prometu, poškodba pri delu ali doma in še in še; saj poznamo tudi solze, žalost in bolečine, ki jih prinašajo take vesti. Znanost in tehnika sta zadnja leta izredno napredovali: zdaj nudijo zdravnikom že take aparate, o katerih se pred 15 ali 20 leti niti strokovnjakom ni sanjalo. Zdraviljenje, učinkovita pomoč in uspešnejši posegi so zdaj na voljo tudi po zaslugi najmodernejših aparatov in pripomočkov. Med njimi so tili, ki bi izdatno zvišali zmogljivost, učinkovitost in uspešnost zdravniških posegov v domači pokrajinski bolnišnici:

1. laserski fotokoagulator za zdravljenje očesnih bolezni in zlasti za posege v najglobljo notranjost očesa, ki je doslej veljala za nedotakljivo,
2. aparat za hitro zmrzovanje tkiva (za zgodnje odkrivanje raka in drugih sprememb v bolnikovem telesu),
3. opremo za laboratorije: avtomatični „števec krvničk“, plamenski fotometer za hitro ugotavljanje krvne slike in avtomatske dispensorje za

varnejše in hitreje jemanje vzorcev,

4. preureditev, obnovo in razširitev sedanje šok sobe, za katero bi nabavili: posteljno tehniko, nov aparat za umetno dihanje, voziček z aparati

za oživljanje in ponovno vzpostavitev delovanja srca, stoječ in prenosni EKG aparat za natančne registracije in kontrolo električnih potencialov srčne mišice in možganske skorje ter razne monitorje za sprotno kontrolo vseh življenjskih funkcij bolnikov.

Našteli smo vrsto imen — za njimi pa so neslutene možnosti,

namenjene ozdravljenju in pomoči našim bolnikom! Na to se spomnimo, tovariši in tovarišice, ko bomo v teh in v naslednjih tednih sklepali o našem poslovanju in novoletnih čestitkah! Namenimo jih tokrat skladu za drage medicinske aparate za pokrajinsko bolnišnico — več bodo koristili kot brezplodno razmetavanje denarja za razna darila in čestitke, ki skoraj povsod končajo svojo pot v koših za smeti. Na te potrebe se spomnimo še pred zaključnimi računi — iz skladov za skupno porabo in iz drugih virov lahko namenimo za skupno korist tudi nekaj prepotrebne denarja v našete dobre namene.

Ni odveč, če se tudi ob tej priložnosti spomnimo stare ljudske modrosti: tudi v bolnišnici je zate, zame in za nas vse vzidan vsaj en kamen . . .

Kaj je delo

V zadnji številki glasila DO Krka farmacevtika, kemija, kozmetika in zdravilišča je bil objavljen članek „Kaj je in kaj ni delovni čas“. Uredništvo Krkega glasila nam je dovolilo, da objavimo članek, za kar se mu zahvaljujemo.

Ker so v naši delovni organizaciji (Krka) pri nekaterih delavcih, predvsem tistih, ki veliko potujejo (strokovni delavci, delavci marketing sektorja), že več let prisotna vprašanja, kako se obračunava delovni čas, ko je delavec na poti, ali se to šteje v redni delovni čas ali mu pripada za ta čas, če je na vožnji na dela proste dneve (sobote, nedelje, praznike) prosti dan med tednom ali mu pripadajo v tem času morda nadure, smo zaprosili za mnenje Inštitut za delo pri pravni fakulteti v Ljubljani.

Delovni čas predstavlja tisto časovno obdobje, ko delavec opravlja naloge oz. opravila določenega delovnega mesta, to obdobje izpolnjuje delavec z dejanskim delom. (Pod tem pojmom razumemo efektivno delo kot tudi čas priprave na delo v določenih poklicih oz. pri določenih delih, eventualne prekinitve dela v proizvodnji med delovnim procesom, počasnejši tempo dela ipd.). Poleg dejanskega dela pa zajema delovni čas le tista obdobja, ki se neposredno po zakonu štejejo v delovni čas. Po naši pozitivni ureditvi je tako obdobje le čas odmora med enkratnim polnim delovnim časom ter čas določenih odsotnosti. Vseh drugih obdobji, ki so sicer vezana na delovni čas, pa vanj ne moremo šteti. Izjema je le rizični dogodek nesreče pri delu. Delavec namreč lahko uveljavlja vse pravice v zvezi z nesrečo pri delu, če se mu ta pripeti na poti na delo.

Glede na te izrecne zakonske določbe ne moremo šteti v

delovni čas niti vožnje na delo in tudi ne vožnje na službeno pot, kadar se ta opravi na nedeljo ali prosto soboto, pa tudi ne časa, prebitega na službenem potovanju po opravljenih službenih nalogah oz. opravilih. Delavec torej ne more uveljavljati iz službenega potovanja drugih pravic kot pravice do dnevnice in potnih stroškov, ki naj predstavljajo nadomestilo povečanja življenjskih stroškov glede na potovanje v drug kraj. Uveljavlja lahko tudi pravico do povečanja osebnega dohodka za nadurno delo, to pa le, če njegovo efektivno delo na službeni poti presega polni delovni čas in če so podane zakonske osnove za uvedbo nadurnega dela. Vožnja na prosto soboto in nedeljo ne pomeni niti osnove za delo in tudi ne za nadurno delo. Za vožnjo na službeno potovanje na prosto soboto in nedeljo delavec ni opravičen do osebnega dohodka.

Delavec nadalje ne more uveljavljati pravice do nado-

mestila tedenskega počitka. Do te je namreč opravičen le, če je nujno, da dela na dan svojega tedenskega počitka. Namen počitka oz. delavčevega prostega časa je predvsem dvojen: delavca naj varuje, da se ne bi v predolgo trajajočem delovnem času preveč izčrpal, tako zdravstveno kot v svoji delovni sposobnosti. Druga funkcija prostega časa pa je, da delavec lahko izpolni svoje družinske interese, interese v zvezi nadaljnjim izobraževanjem in izpopolnjevanjem, kulturne potrebe ter da lahko opravlja določene družbeno-politične funkcije. Menimo, da lahko delavec tudi med vožnjo na službeno potovanje ter po opravljenih nalogah na službenem potovanju zadosti namenu prostega časa v nekaterih interesih.

Kot smo že omenili, delavec ni opravičen do osebnega dohodka na dan proste sobote in nedelje. Vendar želimo v zvezi z osebnim dohodkom opozoriti na možnost, da lahko predstavljajo pogostna službena potovanja poseben pogoj na določenem delovnem mestu in s tem posebno osnovo za obračunavanje osebnega dohodka. Glede na naravo dela delavcev, na katere se vaše vprašanje nanaša, pa menimo, da je v njihovih osebnih dohodkih omenjena osnova že upoštevana.

Ob koncu naj opozorimo tudi na uradno tolmačenje komiteja za delo in zaposlovanje št. 33/1-4-74 od 14. VI. 1974, ki se sicer ne nanaša izrecno na primer, ki smo ga obravnavali, analogno pa ga lahko upoštevamo. Po navedenem tolmačenju se namreč čas vožnje do delovnega mesta ne more šteti v delovni čas.

Menza v Straži potrjuje, kako je velika naša skrb za družbeni standard.

Obrat na Dvoru je letos dosegel pomemben proizvodni uspeh, saj se na suhiokranjskih gugalni-kih gugajo letos tudi Ameri-čani.

Vse barvne fotografije
v tej številki:
IVAN KRASKO

Ureja uredniški odbor.
Glavni in odgov. urednik:
IVAN KRASKO.
Izdaja: Lesni kombinat
„NOVOLES“ v Straži
pri Novem mestu.
Naklada: 2200 izvodov.
Stavek, filmi in montaža:
ČZP DOLENJSKI LIST.
Tisk:
KNJIGOTISK, Novo mesto

